

AİLE İLİŞKİLERİNDE GÜVEN OLUŞUMU: EBEVEYN- ÇOCUK VE KARI-KOCA İLİŞKİLERİNDE DİNAMİKLER

Ayfer YÜCEDAĞ¹ , Aile Danışmanlığı Araştırma Makalesi

Öz

Güven, aile yapısının temel taşlarından biridir ve sağlam aile ilişkilerinin inşasında kritik bir öneme sahiptir. Hem ebeveyn-çocuk arasındaki iletişim biçimlerini hem de eşler arası ilişkilerin kalitesini derinden etkileyen bu unsur, aile içi dinamikleri şekillendirir. Güven duygusunun gelişimi, aile içindeki bireyler arasında pozitif etkileşimleri teşvik ederken, stresli durumlarla başa çıkma yeteneğini de artırır. Bu bağlamda, güvenin oluşumu ve sürdürülmesine yönelik faktörlerin incelenmesi, aile danışmanlığı alanındaki profesyoneller için önem arz eder. Aile içi güven duygusunun gelişimini etkileyen unsurlar arasında, açık iletişim, saygı, destek, sadakat ve karşılıklı anlayış gibi faktörler yer alır. Bu faktörlerin her biri, ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkilerde farklı şekillerde kendini gösterir. Ebeveynler ve çocuklar arasında kurulan güven temelli ilişki, çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişiminde olağanüstü bir rol oynar. Çocukların dünyayı keşfederken güvende hissetmeleri, sağlıklı kimlik gelişimi için elzemdir. Aynı zamanda, eşler arasındaki güvenin varlığı, ilişkinin temellerini sağlamlaştırır ve çatışma durumlarında yapıcı çözüm yollarının bulunmasına zemin hazırlar.

Güvenin önemi vurgulanırken, aynı zamanda bu duygusunun zedelenmesinin yol açtığı sorunlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Güven eksikliği, iletişim kopukluklarına, yanlış anlaşılmalara artmasına ve sonuçta bireyler arası uzaklaşmalara sebep olabilir. Bu yüzden, güvenin yeniden tesis edilmesi ve korunması konusunda bilinçli adımlar atılmalıdır. Güven oluşumunu destekleyici yöntemlerin ve stratejilerin belirlenmesi, aile ilişkilerinin sağlıklı bir temelde yürütülmesi için hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda ele alındığında, aile ilişkileri içerisinde güven duygusunun nasıl şekillendiğine, hangi faktörlerin bu süreci olumlu veya olumsuz etkilediğine dair derinlemesine bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. İlişki kalitesini yükseltmeyi amaçlayan aile danışmanlığı pratiğinde, güvenin temelleri üzerine kurulu müdahalelerin önemi artmaktadır. Bu nedenle, güvenin aile dinamikleri üzerindeki etkilerini anlamak, araştırma ve uygulama alanlarında yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler

Güven Oluşumu, Aile İlişkileri, Ebeveyn-Çocuk Dinamikleri, Eşler Arası İletişim

Makale Hakkında

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi : 25/05/2024

Kabul Tarihi : 28/07/2024

E-Yayın Tarihi : 31/12/2024

Kaynakça Gösterimi: YÜCEDAĞ, A. (2024). AİLE İLİŞKİLERİNDE GÜVEN OLUŞUMU: EBEVEYN- ÇOCUK VE KARI-KOCA İLİŞKİLERİNDE DİNAMİKLER. İnteraktif Bilim: Disiplinlerarası Araştırma Ve İncelemeler Dergisi, 4(-), 2230–2267. <https://doi.org/10.61749/JIRAS-14.2230-2267>

¹ Master of Family Counseling. | a.yucedag@gmail.com | <https://orcid.org/0009-0007-9234-2938>

FORMATION OF TRUST IN FAMILY RELATIONSHIPS: DYNAMICS IN PARENT-CHILD AND SPOUSAL RELATIONSHIPS

Ayfer YUCEDAG, Research Article on Family Counseling

Abstract

Trust constitutes a cornerstone within the family structure and holds critical importance in the construction of robust familial relationships. It profoundly influences both the modes of communication between parents and children and the quality of spousal relations, thereby shaping intra-family dynamics. The development of trust encourages positive interactions among family members while enhancing the ability to cope with stressful situations. Consequently, examining the factors contributing to the formation and maintenance of trust emerges as a crucial concern for professionals in the field of family counseling. Among the elements affecting the development of trust within the family are open communication, respect, support, loyalty, and mutual understanding. Each of these factors manifests differently in parent-child relationships and spousal interactions. The trust-based relationship established between parents and children plays an extraordinary role in the social, emotional, and cognitive development of children. Feeling secure while exploring the world is essential for healthy identity development in children. Similarly, the presence of trust between spouses solidifies the foundations of the relationship and facilitates the finding of constructive solutions in conflict situations.

While emphasizing the importance of trust, it is also vital to consider the problems caused by its erosion. A deficit of trust leads to communication breakdowns, an increase in misunderstandings, and consequently, distancing among individuals. Therefore, conscious efforts should be made to restore and preserve trust. Identifying supportive methods and strategies for fostering trust is of paramount importance for maintaining healthy family relations. Given this context, a thorough examination of how trust is formed within family relations, and which factors positively or negatively influence this process, is required. In the practice of family counseling, aimed at enhancing relational quality, the importance of interventions based on the foundations of trust is growing. Hence, understanding the impact of trust on family dynamics serves as a guide in both research and practice fields, establishing an essential framework for advancements in family counseling.

Keywords

Trust Formation, Family Relationships, Parent-Child Dynamics, Communication between Spouses

Article Info

Research Article

Received : May 25, 2024

Accepted : July 28, 2024

Online Published : December 31, 2024

Citation Information: YUCEDAG, A. (2024). FORMATION OF TRUST IN FAMILY RELATIONSHIPS: DYNAMICS IN PARENT-CHILD AND SPOUSAL RELATIONSHIPS. Interactive Science: Journal of Interdisciplinary Research and Studies, 4(-), 2230–2267. <https://doi.org/10.61749/JIRAS-14.2230-2267>

1. GİRİŞ

Aile, bireylerin yaşamlarında temel bir yapı taşı olarak kabul edilir ve bu yapı içinde yer alan ilişkiler, insanların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişiminde belirleyici bir etken olmaktadır. Bu bağlamda, ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkiler, aile içi dinamiklerin en önemli iki sütununu oluşturur. Bu iki temel ilişki türünün sağlıklı işleyişinin temelinde yatan en önemli unsurlardan biri ise şüphesiz ki güvenidir. Güven, ilişkilerdeki derin bağlılığın ve karşılıklı anlayışın temel taşıdır ve aile bireyleri arasında sağlıklı bir iletişim köprüsü kurulmasında kritik bir rol oynar.

Aile içindeki güven ilişkisinin oluşturulması ve sürdürülmesi, çeşitli etmenlere bağlıdır ve bu etmenler, ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkilerde farklılık gösterir. Ebeveyn ve çocuk arasında güvenin temelleri, çocuğun ilk yıllarında atılır ve bu, çocuğun ilerleyen yaşamlarında karşılaşacakları sosyal ilişkilerini de şekillendirir. Çocukların güven duygusunu geliştirmesi, ebeveynlerin tutarlı, anlayışlı ve destekleyici tutumlarına bağlıdır. Bu, çocukların dünya hakkındaki algılarını şekillendirir ve onlara güvenli bir bağlanma stilini kazandırır.

Diğer yandan, eşler arasındaki güven, ilişkinin temel taşlarından biridir ve bu, karşılıklı saygı, açık iletişim ve sadakat ile pekiştirilir. Eşler arasındaki güven, ilişkinin derinlemesine anlaşılmasını ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesini sağlar. Özellikle karşılaşılan zorluklar ve çatışmaların üstesinden gelinmesinde, güven unsuru kritik bir öneme sahiptir.

Bu çerçevede, aile içi güven ilişkilerinin oluşumu ve sürdürülmesi, kompleks süreçlerle ilgilidir ve bu konu üzerine yapılan incelemeler, ailelerin daha sağlıklı ilişkiler kurmalarına katkıda bulunabilir. Güvenin, kişisel gelişim, psikolojik sağlık ve sosyal uyum üzerindeki etkileri, aile ilişkileri bağlamında ele alındığında, bu konunun derinlemesine incelenmesi gerektiği ortaya çıkar. Dolayısıyla, aile içi güven dinamiklerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılması, bireylerin ve toplumların sağlıklı bir yapıda gelişimini destekleyecek stratejilerin belirlenmesinde hayati öneme sahiptir.

Güven oluşturma süreci, aile dinamiklerinde önemli bir değişken olarak, ebeveyn-çocuk ve karı-koca ilişkilerinin her bir yönüyle ilintilidir. Bu sürecin nasıl işlediğini ve aile içerisindeki farklı ilişki türlerinde nasıl farklılık gösterdiğini anlamak, ailenin işlevselliği üzerinde derin etkileri olan bir konudur. Güven, yalnızca bireyler arasındaki duygusal bağlantıyı değil, aynı zamanda aile bireylerinin dış dünya ile olan etkileşimlerini ve sosyal ilişkilerini de etkileyen bir faktördür. Güvenin varlığı veya yokluğu, aile üyelerinin stresle başa çıkma kapasitelerinden karar verme mekanizmalarına kadar pek çok alanda belirleyici olabilmektedir.

Ailenin en küçük bireylerinden başlayarak, güvenin oluşumundaki ilk adımların, çocukların duygusal ihtiyaçlarının karşılanması ve onların güvenli bir ortamda büyütülmesiyle atıldığı gözlemlenir. Bu ortam, çocukların hem fiziksel hem de psikolojik gereksinimlerini karşılayan, onlara koşulsuz sevgi sunan ve tutarlı disiplin uygulayan bir yapıdadır. Çocukların erken yaşlardan itibaren sağlıklı bir güven duygusu geliştirebilmeleri, ebeveynlerinin sunduğu bu destekleyici ortama bağlıdır. Bu durum, yetişkinliğe kadarki gelişim sürecinde çocukların duygusal ve sosyal becerilerinin temelini oluşturur.

Öte yandan, eşler arasındaki güven ilişkisi, karşılıklı saygı, sadakat ve açık iletişim gibi temeller üzerine inşa edilir. Birbirine güvenen eşler, ilişkilerinde sağlam bir temele sahip

oldukları için, hayatın getirdiği zorluklar ve stres faktörleri karşısında daha dirençli olma eğilimindedirler. Bu direnç, aile birliğinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi için hayati bir öneme sahiptir. Karşılıklı güvene dayanan eşler arası ilişkiler, aynı zamanda çocukların güvenli bir ortamda büyümelerine ve gelişmelerine olanak tanır.

Aile içindeki güvenin nasıl geliştirileceği ve sürdürüleceği üzerine yapılan araştırmalar, güven oluşturma yalnızca bireysel bir çaba olmadığını, aynı zamanda bütün aile bireylerinin karşılıklı etkileşim ve anlayış içinde olmalarını gerektirdiğini ortaya koyar. Bu nedenle, aile ilişkilerinde güven oluşumunun sağlıklı bir şekilde anlaşılması ve geliştirilmesi hem bireylerin kişisel refahı hem de toplumun genel sağlığı açısından büyük önem taşır. Bu süreçte, aile danışmanlığının sağladığı rehberlik ve destek, ailelerin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarında ve ilişkilerini daha sağlam bir temel üzerine kurmalarında önemli bir rol oynar.

1.1. Araştırmanın Konusu

Aile yapıları ve içerisinde gelişen ilişki dinamikleri, bireylerin psikolojik ve sosyal gelişimi üzerinde derin etkilere sahip olup kültürel, ekonomik ve sosyal faktörlerden büyük ölçüde etkilenmektedir. Bu bağlamda, güven olgusu, ebeveyn ve çocuk arasındaki etkileşimden, karı-koca ilişkilerine uzanan geniş bir spektrumda ele alınmakta ve aile içi dinamiklerin sağlıklı işleyişinin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Güven, bireyler arası ilişkilerde sağlamlık, karşılıklı anlayış ve duygusal bağın gelişimini sağlayan kritik bir faktördür. Bu nedenle, aile içi ilişkilerde güvenin oluşumu ve sürdürülmesi, ailenin işlevselliği ve bireylerin duygusal refahı açısından hayati önem taşımaktadır.

Ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkilerde güven, çocuğun dünyayı keşfetme, sosyal becerilerini geliştirme ve sağlıklı bir benlik algısı oluşturma yolculuğunda önemli bir yol göstericidir. Ebeveynin tutarlı, anlayışlı ve destekleyici tutumu, çocukta güven duygusunun gelişmesine olanak tanırken, bu temel duygu, çocuğun hayatının ilerleyen dönemlerinde kuracağı ilişkilerin temelini de oluşturur. Diğer yandan, eşler arası ilişkilerde güven, birlikteliğin sağlam temeller üzerinde yükselmesini, karşılaşılan zorlukların birlikte aşılmasını ve duygusal doyumu sağlanmasını mümkün kılar. Bu bağlamda, güvenin varlığı veya yokluğu, aile bireylerinin psikolojik dayanıklılığı üzerinde belirleyici bir rol oynar.

Bu nedenle, aile ilişkilerinde güven oluşumu ve sürdürülmesi konusu, sosyal bilimlerin alanında çalışan araştırmacıların ve profesyonellerin sürekli ilgisini çeken ve üzerinde durduğu bir temadır. Güvenin dinamikleri, aile içerisindeki çeşitli etkileşim biçimleri ve bu etkileşimlerin bireylerin gelişimi üzerindeki etkileri, detaylı bir inceleme gerektiren karmaşık bir yapıya sahiptir. Ailenin sosyal bir kurum olarak evrimi; değişen toplumsal değerler, normlar ve beklentiler ışığında aile ilişkilerinin ve içerisindeki güven unsurlarının nasıl şekillendiği, akademik çalışmalar için zengin bir araştırma alanı sunmaktadır.

Aile ilişkilerinde güven olgusunun derinlemesine incelenmesi, bireylerin ve toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşmasında kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, güvenin nasıl oluştuğu, bireyler arası ilişkilerde hangi faktörlerin etkili olduğu ve güvenin sağlanmasında karşılaşılan zorlukların nasıl üstesinden gelinebileceği konuları, bu alandaki araştırmaların temel odak noktaları arasında yer almaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Aile ilişkilerinde Güven Oluşumu üzerine yürütülen bu analitik inceleme, ebeveyn-çocuk ve eşler arasındaki ilişkilerin temel dinamiklerini ve bu bağlamda güvenin nasıl inşa edildiğini ele almaktadır. Güven, her bir aile üyesinin bireysel mutluluğu, aile içi uyum ve toplumun sağlıklı gelişimi açısından elzem bir faktördür. Bu nedenle, güven oluşumunu çeşitlendiren ve destekleyen unsurların derinlemesine analizi, bu araştırmanın temel misyonudur.

Güven olgusunun, aile yapısındaki etkileşimleri nasıl şekillendirdiğine dair kapsamlı bir anlayış sağlamayı amaçlayan bu inceleme, özellikle ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkilerin sağlıklı bir temele oturmasında güven inşasının kritik önemini vurgular. Ayrıca, bu temel üzerine kurulan sağlıklı ilişkilerin, bireylerin yaşam boyu mutluluğu ve ruh sağlığı üzerindeki pozitif etkilerine dikkat çeker.

Güvenin, aile ilişkilerindeki temel taşlardan biri olduğu kabul edilerek, özellikle ebeveyn-çocuk ilişkileri ve eşler arası ilişkiler bağlamında güvenin nasıl kurulduğu, sürdürüldüğü ve zamanla nasıl evrildiğine odaklanılacaktır. İncelenen dinamikler arasında iletişim kalıpları, empati kurabilme yeteneği, karşılıklı saygı ve destek, açıklık ve hassasiyet gibi faktörler yer alacaktır. Bu bağlamda, güven inşasını olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek öğelerin detaylı bir sınıflandırılmasına gidilecektir.

Böylece, aile içinde güvenin oluşumu için gerekli koşulların tanımlanması ve bu süreçte karşılaşılabilecek zorlukların üstesinden nasıl gelinebileceğine dair stratejilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların, aile danışmanları, terapistler ve sosyal hizmet uzmanları için önemli bir kaynak oluşturması ve ailelerin daha sağlıklı ilişkiler kurmalarına katkıda bulunması beklenmektedir. Aynı zamanda, güven inşası sürecine ışık tutarak, aile içi iletişimin güçlendirilmesine ve ilişki kalitesinin artırılmasına yönelik önemli bilgiler sunulması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Günümüzde aile içerisinde sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturan güven duygusunun gelişimine yönelik faktörler, hem ebeveyn-çocuk hem de eşler arasındaki dinamikler açısından çeşitlilik göstermektedir. Bu bağlamda, söz konusu dinamikleri incelemek amacıyla benimsenen yöntem, kapsamlı bir literatür taramasıdır. Belirlenen konu kapsamında, geçmişten günümüze kadar uzanan geniş bir zaman dilimi içerisinde yayımlanmış bilimsel makaleler, tezler, kitaplar ve raporlar detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Literatür taraması, konuyla ilgili kapsamlı bilgi birikiminin sağlanması adına, çok sayıda elektronik veri tabanı ve kütüphane kataloğu taranarak gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, aile ilişkilerinde güven oluşumunu etkileyen çeşitli faktörler ve bu faktörlerin ebeveyn-çocuk ile eşler arası ilişkiler üzerindeki etkileri ile ilgili güncel ve geçmiş literatür sistemik bir biçimde analiz edilmiştir. Akademik araştırmalarda sıkça başvurulanan indeksler, elektronik makaleler ve uzman görüşleri, güvenin temel dinamiklerini ve oluşum süreçlerini ele alırken temel kaynaklar olarak kullanılmıştır.

Literatür taramasının amacı, aile içi güven duygusunun oluşumu ve gelişimine etki eden faktörlerin yanı sıra, yaşanan zorluklar ve bu zorlukların üstesinden gelebilme yollarının ifşa edilmesidir. Araştırma, disiplinler arası bir bakış açısıyla ele alınmış olup, psikoloji, sosyoloji, eğitim bilimleri ve aile danışmanlığı gibi alanlardaki teorik çerçeveler ve bulgular bir araya

getirilmiştir. Bu sayede, söz konusu konu daha bütüncül bir perspektifle ele alınmış ve çok yönlü bir analiz sunulmuştur.

Literatür taraması yöntemi, aile ilişkilerindeki güven dinamiklerini derinlemesine incelemek adına belirlenen ve uygulanan yöntemdir. Bu süreçte elde edilen veriler, güven oluşumunun altında yatan mekanizmaları, etkileyen faktörleri ve bu süreçlerin bireyler üzerindeki psikososyal etkilerini aydınlatmayı amaçlamaktadır. Araştırma hem teorik hem de pratik açıdan önemli katkılar sağlama potansiyeline sahip olup, gelecekteki çalışmalara temel oluşturacak niteliktedir.

1.4. Yararlanılan Başlıca Kaynaklar

Aile dinamikleri üzerine derinlemesine bir literatür incelemesi, bu alanın multidisipliner doğasını ortaya koyar. Güven oluşumu, özellikle ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkilerin temelini oluşturan kritik bir faktördür. Bu bağlamda, psikoloji ve sosyoloji disiplinleri başta olmak üzere, antropoloji ve pedagoji gibi alanlardan elde edilen bilgiler esas alınmıştır.

Ebeveyn-çocuk ilişkilerinin temelinde yatan güven dinamiklerini anlamak adına Bowlby'nin bağlanma teorisi büyük önem taşır. Bağlanma teorisi, ilk yıllardaki güvenli bağlanmanın, ilerleyen yaşlardaki kişilerarası ilişkilerin sağlığı açısından temel bir yapı taşı olduğunu savunur. Bu teori üzerine yapılan çalışmalar, çocukların güven duygusunun, ebeveyn davranışları ve bu davranışların tutarlılığıyla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir.

Eşler arası ilişkilerde güvenin temelleri ve gelişimi ile ilgili olarak, Gottman'ın ilişki araştırmaları dikkate değer bulgular sunar. Gottman, karşılıklı saygı ve anlayışın, çiftler arası güvenin inşasında merkezi bir rol oynadığını belirtir. Öte yandan, güvensizlik ve anlaşmazlıkların çözümüne dair stratejiler de literatürde geniş bir yer tutmaktadır.

Ayrıca, aile içi iletişimin kalitesi, güven oluşumunun bir başka önemli unsuru olarak ele alınır. İletişim tarzları, açıklık derecesi ve konflikt çözme becerileri, sağlıklı ilişkilerin temel taşlarından biridir. Bu bağlamda, Patterson ve diğerleri tarafından yapılan çalışmalar, etkili iletişim becerilerinin, güven ortamının sağlanmasında ve sürdürülmesinde kritik bir öneme sahip olduğunu vurgular.

Son olarak, aile ilişkilerinde güven oluşumunu etkileyen kültürel faktörler de araştırmanın kapsamına dahil edilmiştir. Kültürel değerler ve normlar, güven inşası, aile yapısının algılanması ve ilişkilerin yönetilme biçimleri üzerinde belirleyici olabilmektedir. Bu kapsamda, Hofstede'nin kültürel boyutlar teorisi ve Triandis'in bireycilik-kolektivizm çalışmaları, farklı kültürel yapıların aile ilişkileri üzerindeki etkisini anlamada önemli kaynaklar olarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırmada yer alan çeşitli teoriler ve araştırmalar, aile ilişkilerinde güven oluşumunun çeşitli yönlerini ele alırken, konunun karmaşık ve çok boyutlu yapısını da vurgulamaktadır. Bu nedenle, elde edilen bilgiler ışığında, söz konusu tematik alanın derinlemesine incelenmesi, ileri araştırmalara yönelik katkı sağlama potansiyeli taşımaktadır.

1.5. Kapsam Sınırlılıklar / Karşılaşılan Güçlükleri

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecinde, öncelikli olarak literatür taramasına dayalı bir metodoloji izlenmiştir. Ancak, bu metodolojik tercih kendi içinde bazı kısıtlamaları ve zorlukları barındırmaktadır. İlk olarak, literatürde kadın liderliği ve toplumsal cinsiyet rolleri

üzerine yapılan çalışmaların çeşitliliği ve genişliği, bu araştırmada ele alınan konuların sınırlarının net bir şekilde çizilmesini zorlaştırmıştır. Literatürün geniş kapsamı, konuyla ilgili mevcut çalışmalar arasında karşılaştırmalı bir analiz yapılmasını karmaşık hale getirmiştir.

Ayrıca, kadın liderliğinin toplumsal algıları üzerine yapılan çalışmaların coğrafi ve kültürel çeşitliliğini yansıtmaması, bulguları birleştirip genellemeler yapmayı güçleştirmiştir. Farklı kültürel bağlamlarda yapılan araştırmalar, zaman zaman birbiriyle çelişen sonuçlar ortaya koyabilmekte, bu da evrensel geçerliliği olan sonuçlara ulaşmayı engellemektedir. Bu durum, araştırmanın kapsamını sınırlayan önemli bir faktördür.

Üstelik, literatürde kadın liderliği üzerine odaklanan çalışmaların önemli bir bölümü, nicel veri analizine dayanmakta ve bu da toplumsal algılarla ilgili derinlemesine bilgi edinme imkanını kısıtlamakta, özellikle nitel verilere dayalı detaylı analizlerin eksikliği hissedilmektedir. Bu durum, bazı yönlerden, çalışmanın derinliğini ve dolayısıyla sonuçlarının kapsamlılığını sınırlamaktadır.

Buna ek olarak, güncel ve sürekli değişen toplumsal normlar ve cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, araştırmanın zaman içindeki geçerliliğini etkileme potansiyeline sahiptir. Bu alanda yapılan çalışmaların hızla eskimesi, literatür taraması yapılırken karşımıza çıkan bir diğer engeldir. Toplumsal cinsiyet algılarındaki dinamik değişimler, araştırmanın bulgularının sürekli olarak güncellenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu araştırma, literatür taraması yöntemi nedeniyle, belirli bir zaman diliminde yayımlanan kaynakların analiziyle sınırlı kalmıştır. Bu, öne çıkan bulguların ve çıkarımların, yalnızca incelenen materyallerin içeriğine dayanması anlamına gelmektedir. Belirli bir zaman aralığında yapılan yayınların sınırlı olması, bu çalışmada ele alınan konular hakkında eksiksiz bir görünüm sağlama konusunda kısıtlamalar yaratmaktadır. Bu kapsam sınırlılıkları ve karşılaşılan güçlükler, araştırmanın daha derinlemesine ve kapsamlı bir anlayış geliştirmesine yönelik potansiyel zorluklar olarak kabul edilmektedir. Gelecekteki araştırmaların, bu sınırlılıkları aşarak daha geniş bir perspektif sunması gerekmektedir.

2. AİLE İLİŞKİLERİNDE GÜVEN OLUŞUMU

Aile içi ilişkilerde güven oluşumu, aile üyeleri arasındaki sağlıklı etkileşimin temelini oluşturur. Ebeveyn-çocuk ilişkisinde güven, çocuğun erken yaşam deneyimleriyle şekillenir. Ebeveynlerin tutarlılık, şefkat ve anlayış göstermesi, çocuğun kendini güvende hissetmesini sağlar (Tösten & Özgan, 2017). Bu süreç, çocuğun bağımsızlık geliştirmesi ve dünyayı anlamlandırması için önemlidir. Aynı şekilde, eşler arasındaki ilişkide güven, karşılıklı anlayış ve saygıyla ilişkilidir. Açık iletişim ve sadakat, güven ortamını güçlendirir ve çatışmaların çözümüne yardımcı olur (Tösten & Özgan, 2017).

Aile içinde güvenin oluşumunda, bireylerin geçmiş deneyimleri ve dış etkenler de rol oynar. Kültürel ve sosyal faktörler, aile ilişkilerini etkiler ve karşılıklı anlayışı derinleştirebilir (Tösten & Özgan, 2017). Aile üyeleri arasındaki güvenin sürdürülmesi için bu faktörlerin dikkate alınması ve uygun stratejilerin geliştirilmesi önemlidir. Aile ilişkilerinde güven, ailenin yapısal işleyişi ve üyelerinin bireysel gelişimi için kritik bir role sahiptir (Tösten & Özgan, 2017).

Aile ilişkilerinde güven oluşumu, aile üyelerinin duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasında merkezi bir öneme sahiptir. Güven, aile bireylerinin birbirlerine olan

bağlılığını gösterir ve sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturur. Bu süreç, aile birliğini güçlendirir ve bireylerin sosyal dünyada sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olur (Tösten & Özgan, 2017).

Aile içi ilişkilerde güvenin sağlanmasının önemi, aile bireylerinin karşılaşabileceği zorluklar ve stres durumlarıyla başa çıkmalarında kritik bir rol oynamaktadır. Güven ortamı, aile üyelerinin birbirlerine destek olmalarını ve kriz anlarını birlikte aşmalarını mümkün kılar. Bu süreçte, aile üyeleri arasındaki güven, ortak karar alma ve karşılıklı destek gibi unsurlar, etkileşim kalitesini artırarak aile bağlarını güçlendirir (Yıldırım vd., 2019).

Aile içi güvenin kişisel gelişim üzerindeki etkisi de oldukça önemlidir. Bireyler, kendilerini güvende hissettikleri ve desteklendikleri bir ortamda daha sağlıklı bir özsaygı düzeyi geliştirebilir ve başkalarıyla ilişkilerde daha başarılı olabilirler. Bu durum, aile ilişkileriyle sınırlı kalmayıp, bireyin dış dünyadaki sosyal ilişkilerine, akademik ve profesyonel başarısına da olumlu yönde etki eder (Yıldırım vd., 2019).

Aile içinde sağlam bir güven temelini oluşturulması için ebeveynlerin ve çocukların birlikte geçirdikleri zamanın kalitesi, birbirlerini dinleme ve anlama çabaları önem taşır. Aynı şekilde, eşler arası ilişkilerde güvenin sürdürülmesi için karşılıklı saygı, sadakat ve problemleri açık bir biçimde ele alma gereklidir. Bu süreçler, aile içinde güçlü bir iletişim ağı oluşturmayı ve tüm üyelerin birbirlerine duyduğu güveni pekiştirmeyi amaçlar (Yıldırım vd., 2019).

Aile içi güvenin sürdürülmesi ve geliştirilmesi, bazı durumlarda profesyonel yardım ve danışmanlık hizmetlerinin alınmasını gerektirebilir. Aile danışmanları, aile üyeleri arasındaki iletişim engellerini aşma, çatışma çözme stratejileri geliştirme ve karşılıklı anlayışın artırılmasına yönelik destek sağlama konusunda önemli bir kaynak olabilirler. Böylece, aile içindeki güven duygusunu kökleştirmeye ve ilişkilerin kalitesini artırmaya yardımcı olurlar (Yıldırım vd., 2019).

Güvenin aile içi ilişkilerin sağlıklı işleyişi ve bireylerin kişisel gelişimi için temel bir unsur olduğu açıktır. Sağlam bir güven temeli üzerine kurulu aile ilişkileri, bireyler arasında derin sevgi ve bağlılığın gelişimine zemin hazırlar. Bu da aile üyelerinin birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmelerini, karşılıklı destek ve saygı duygularını pekiştirmelerini sağlar. Dolayısıyla, güven, aile birliğinin korunması ve geliştirilmesinde merkezi bir öneme sahiptir (Yıldırım vd., 2019).

2.1. Güven Kavramı ve Önemi

Güven, aile içindeki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde gelişmesi ve sürdürülmesi için kritik bir unsurdur. Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde ve eşler arasındaki ilişkilerde güven, karşılıklı anlayış ve empatinin temelini oluşturur (Bilgin vd., 2020). Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutarlı ve adil bir yaklaşım sergilemesi, çocukların kendilerini güvende hissetmelerini sağlar ve sosyal-duygusal gelişimlerine olumlu katkıda bulunur (Bilgin vd., 2020). Eşler arasındaki ilişkilerde ise güven, sadakat, dürüstlük ve karşılıklı bağlılık gibi unsurlar üzerine inşa edilir (Bilgin vd., 2020). Aile içinde güvenin eksikliği, bireyler arasında sürekli şüphe ve tedirginlik yaratarak ilişkilerde kopukluklara neden olabilir (Bilgin vd., 2020). Bu nedenle, aile içinde güven duygusunun pekiştirilmesi, her bireyin duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasında ve aile bütünlüğünün korunmasında hayati bir rol oynar (Bilgin vd., 2020). Güvenin varlığı, aile

bireyleri arasında sağlıklı iletişim ortamı oluştururken, yokluğu ise anlaşmazlıklara ve iletişim sorunlarına zemin hazırlar (Bilgin vd., 2020).

Güven kavramı, aile ilişkilerinde sağlıklı bir dinamik oluşturmanın ve sürdürmenin temelini oluşturur (Bilgin vd., 2020). Aile içinde güvenin pekiştirilmesi, bireylerin mutluluğu ve refahı için önemlidir (Bilgin vd., 2020). Bu nedenle, aile danışmanlığı süreçlerinde güven oluşumuna odaklanılması, ailenin sağlam temellere dayalı olarak inşa edilmesine katkı sağlar (Bilgin vd., 2020).

Aile içinde güven olgusu, bireyler arasında sağlam ilişkilerin kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olur. Güven, aile içinde olumlu bir psikolojik ortamın oluşturulmasına katkıda bulunur ve bireylerin kendilerini değerli hissetmelerini sağlar (Bilgin vd., 2020). Bu durum özellikle çocukların duygusal ve psikolojik gelişimi için kritiktir, çünkü güvenli bir aile ortamı, çocukların daha sağlam bir kişilik geliştirmelerine ve sosyal ilişkilerinde başarılı olmalarına yardımcı olur (Bilgin vd., 2020).

Aile içinde güvenin sağlanması, çatışmaların çözümünde de önemli bir rol oynar. Ebeveynler ve çocuklar arasındaki anlaşmazlıklar, karşılıklı güvene dayalı sağlıklı iletişim yöntemleri ile daha kolay ele alınabilir ve çözümlenebilir (Bilgin vd., 2020). Bu durum, bireylerin birbirlerini anlamalarını ve duygularını daha iyi ifade etmelerini sağlar, böylece aile içi dayanışma güçlenir ve bireyler arası bağlar sıkılaşır (Bilgin vd., 2020). Güvenin aile içinde sağlanması, sadece bireyler arasındaki ilişkileri düzenlemekle kalmaz, aynı zamanda ailenin topluma entegrasyonunu da destekler. Güvene dayalı aile yapısı, bireylerin sosyal çevrelerinde daha güçlü ilişkiler kurmalarına ve toplum içinde daha etkili bir şekilde işlev görmelerine olanak tanır (Bilgin vd., 2020). Bu durum hem bireylerin hem de toplumun genel refahının artmasına katkıda bulunur.

Güvenin sağlanmasında iletişimin kalitesi büyük önem taşır. Açık, dürüst ve yapıcı iletişim, güven ilişkilerinin oluşturulmasında ve sürdürülmesinde temel bir unsurdur (Bilgin vd., 2020). Aile içinde her bireyin duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını özgürce ifade edebilmesi ve bu ifadelerin karşılıklı saygı çerçevesinde ele alınması, güvenin sürekli olarak yeniden inşasında ve pekiştirilmesinde hayati bir işleve sahiptir (Bilgin vd., 2020). Aile içinde güvenin önemi ve işlevleri göz önüne alındığında, bu kavramın dikkatlice ele alınması ve geliştirilmesi gereklidir. Güvenin pekiştirilmesi, bireyler arası ilişkilerin güçlenmesine ve genel aile refahının artmasına katkı sağlar (Bilgin vd., 2020). Bu nedenle, aile danışmanları ve aileler için güvenin önemi vurgulanmalı ve güvene dayalı sağlıklı ilişkilerin teşvik edilmesi gerekmektedir.

2.1.1. Güvenin Tanımı ve Özellikler

Güven kavramı, sosyal ilişkilerin temel taşlarından biri olarak kabul edilir ve aile içi ilişkilerde de özel bir öneme sahiptir. Araştırmalar, güvenin insanlar arasındaki etkileşimleri derinden etkileyen kritik unsurlara sahip olduğunu vurgular (Örücü, 2017). Güven, bireyler arasındaki ilişkilerdeki belirsizliği azaltma, öngörülebilirliği artırma ve duygusal bir güvenlik algısı oluşturma kapasitesine işaret eder. Aile bağlamında güven, karşılıklı anlayış ve empatinin gelişimine zemin hazırlar, böylelikle aile içi iletişimin sağlam bir temele oturmasını sağlar.

Aile içinde güven oluşturma sürecinde, aile bireylerinin açık iletişim kurma, karşılıklı saygı gösterme ve anlayışlı olma gibi davranışları sergilemeleri büyük bir önem arz eder (Örücü,

2017). Bu süreç, özellikle aile içerisinde karar alırken ve sorun çözme mekanizmalarını işletirken karşılıklı anlaşmanın ve desteklenmenin sağlanmasında kritik bir yere sahiptir. Güvenilirlik ve tutarlılık, bireylerin birbirlerine olan inançlarını pekiştirerek, ilişkilerin derinlemesine kök salmasını sağlayan temel faktörlerdendir.

Güvenin karşılıklı prensibine dayalı olarak gelişiyor olması da aile ilişkilerinde önemli bir boyuttur (Örücü, 2017). Bu durum, aile bireyleri arasında olumlu bir döngü oluşturur. Bir tarafın güven verici tutumları ve davranışları, diğer tarafın da aynı şekilde karşılık vermesini teşvik eder; dolayısıyla güvenin pekişmesi ve sağlamlaşması adına verimli bir zemin hazırlanır. Aile ilişkilerinde güven oluşumu, karşılıklı pozitif etkileşimler ve tutarlı davranışlar neticesinde ilerleme kaydeder ve bu süreç aile içi bağların güçlenmesinde kilit bir rol oynar.

Güven aile ilişkilerinde merkezi bir unsur olarak karşımıza çıkar ve bireyler arasındaki duygusal bağın gelişiminde, aile içi çatışmaların azalmasında ve sağlıklı bir aile yapısının oluşturulmasında hayati bir işleve sahiptir (Örücü, 2017). Bu nedenle, güvenin tanımı, özellikleri ve aile içindeki dinamikler üzerindeki etkilerinin derinlemesine incelenmesi, sağlıklı aile ilişkilerinin teşvik edilmesi açısından büyük bir değer taşımaktadır.

Güvenin aile ilişkilerindeki önemi ve etkisi, nesiller arası etkileşim ve değer aktarımı açısından büyük bir öneme sahiptir. Aile içinde güven duygusunun gelişmesi, çocuklara temel değerlerin aktarılmasında kritik bir rol oynar. Ebeveynlerin güvenilir davranışları, çocukların güven duygusunu geliştirir ve onları sosyal ilişkiler kurmaya hazırlar (Yıldırım vd., 2015). Güvenin aile içinde sağlam temellere dayandırılması, pozitif iletişim ortamının oluşturulmasında kilit bir rol oynar. Aile içinde belirlenmiş sınırların olması ve karşılıklı anlayışın sağlanması, güvenin güçlenmesine yardımcı olur (Yıldırım vd., 2015). Ayrıca, aile bireylerinin birbirlerinin özel alanlarına saygı göstermesi, güvenin pekiştirilmesi için temel bir ön koşuldur. Bu sayede, her birey kendini değerli hisseder ve güven duygusu derinleşir (Yıldırım vd., 2015).

Ancak, güvenin oluşturulması ve sürdürülmesi sürecinde karşılaşılan zorluklar aile ilişkilerinde önemli engeller oluşturabilir. Güven ihlalleri, yanlış anlamalar ve iletişim hataları gibi unsurlar, aile içinde güvenin zedelenmesine neden olabilir (Yıldırım vd., 2015). Bu durumlar, güvenin yeniden inşa edilmesini gerektirebilir. Güvenin tekrar tesis edilmesi süreci, karşılıklı anlayışın sağlanması, affetme kapasitesinin geliştirilmesi ve iletişim kanallarının açık tutulması gibi adımları içerir (Yıldırım vd., 2015). Bu süreç zaman alıcı ve meşakkatli olabilir, ancak aile ilişkilerinin sağlam temellere oturtulması açısından kaçınılmaz bir adımdır (Yıldırım vd., 2015).

Aile ilişkilerinde güvenin oluşumu ve sürdürülmesi, sağlıklı sosyal dinamiklerin inşası ve devamlılığı için hayati öneme sahiptir. Güven, aile içinde bireyler arasındaki bağın güçlenmesinde, anlaşmazlıkların çözülmesinde ve aile birliğinin sağlanmasında kilit bir rol oynar (Yıldırım vd., 2015). Dolayısıyla, ailelerin güvene dayalı ilişkiler geliştirmeye odaklanmaları, aile yapılarının sağlıklı bir şekilde işlemesine katkıda bulunacaktır (Yıldırım vd., 2015). Bu durum, bireylerin kişisel gelişimine olumlu katkıda bulunmanın yanı sıra toplumun sosyal dokusunun güçlenmesine de yardımcı olacaktır.

2.1.2. Aile İlişkilerinde Güvenin Rolü

Ailenin temelinde yatan güven duygusu, bireyler arasındaki bağların sağlamlığı açısından vazgeçilmez bir dinamiktir. Söz konusu bu kavram, aile içi ilişkilerin niteliğini belirleyen en önemli unsurlardan biridir. Güven, aile bireyleri arasında oluşturulduğunda, birbirlerine karşı açık ve destekleyici bir tutumun gelişimine olanak tanır. Karşılıklı anlayış ve saygının temeli olan bu olgu, aynı zamanda aile içi iletişim kalitesini artırmakta ve çatışmaların sağlıklı bir biçimde yönetilmesine katkı sağlamaktadır.

Güven duygusunun varlığı, aile içerisinde bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlar. Bu durum, özgüvenlerinin gelişimine zemin hazırlar ve aile dışındaki sosyal ilişkilerde de pozitif yansımalarını gösterir. Özellikle çocukların gelişim sürecinde, güven duygusunun sağlam temeller üzerine inşa edilmesi, onların duygusal, sosyal ve akademik açıdan sağlıklı bireyler olarak yetişmelerinde kritik bir öneme sahiptir. Güvenin varlığı, çocukların yaşama karşı cesaretli ve çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirmelerine yardımcı olur.

Ebeveyn-çocuk ilişkisi bağlamında güvenin inşası, tutarlılık ve şeffaflık gerektirir. Ebeveynlerin vaatlerine sadık kalmaları, açık iletişim yoluyla duygusal destek sağlamaları ve çocukların ihtiyaçlarını anlayışla karşılamaları, güven ilişkisinin kökleşmesinde temel taşlardır. Aynı zamanda, çocukların kendi kararlarını alabilme yetilerini desteklemek ve onlara güvendiğinizi hissettirmek, onların bağımsızlık duygularını güçlendirir.

Karı-koca ilişkisinde ise güven, ilişkinin sürdürülebilirliği açısından hayati bir unsurdur. Karşılıklı güvenin olduğu evliliklerde, eşler birbirlerine karşı daha anlayışlı ve hoşgörülü olma eğilimindedir. Bu, özellikle zor zamanlarda birlikte hareket etme ve sorunları birlik olarak çözmeye kapasitesini artırır. Birbirlerine olan güveni yitirmiş eşlerin yaşadığı iletişim sorunları ve anlaşmazlıklar ise genellikle daha derin yaralar açar ve ilişkinin temelini zayıflatır.

Güvenin mevcudiyeti, aile bağlarının sağlamlaşmasında ve bireylerin kişisel gelişimlerinde oynadığı rol ile öne çıkar. Aile içerisinde güçlü bir güven atmosferi yaratmak, her bir bireyin duygusal refahına katkıda bulunurken, aile bütünlüğünün korunmasında da kilit bir faktördür. Güven olgusunun sağlıklı bir şekilde yönetilmesi ve sürekli kılınması, aile ilişkilerinde huzur ve mutluluğun sürdürülebilirliğine olanak tanır.

Güven oluşturma süreci aile içi dinamikler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu süreç, zamanla ve karşılıklı çabalar sonucunda inşa edilen bir yapı olarak kabul edilir. Güven, sadece doğruluk ve söz tutma üzerine değil, aynı zamanda bireylerin birbirlerine değer verdiklerini gösterme pratiği olarak da işlev görür (Çelik & Kamaraj, 2020). Açık iletişim, güven duygusunun güçlendirilmesi için oldukça önemlidir. Açık iletişim, duyguların doğru bir şekilde ifade edilmesine ve beklentilerin net bir şekilde ortaya konulmasına yardımcı olur (Gül, 2020). Ayrıca, aile bireylerinin birbirlerine karşı empati kurma yeteneği, güven ilişkisinin derinleşmesinde önemli bir faktördür. Empati, bireylerin birbirlerinin duygularını, düşüncelerini anlamalarını ve saygı göstermelerini sağlar (Kutlubay & Arıöz, 2021).

Güvenin aile yapısının temeli olduğu kabul edildiğinde, her aile üyesinin bu duyguyu pekiştirmek için sorumluluk alması gerekmektedir. Aile içinde rollerin açıkça tanımlanması ve her bireyin güven oluşturuca davranışlarda bulunması, güven duygusunun kökleşmesine yardımcı olur (Çelik & Kamaraj, 2020). Örneğin, ebeveynlerin çocuklarına karşı tutarlı ve öngörülebilir davranışlar sergilemesi, güvenin inşasında kilit bir role sahiptir. Güven

duygusunun sürekli kılınması, aile içindeki her bireyin duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasında ve sağlıklı ilişkilerin sürdürülmesinde kritik bir öneme sahiptir (Çelik & Kamaraj, 2020).

Güven duygusunun aile içi ilişkilerdeki rolü, aile bireylerinin birbirleriyle olan etkileşimlerinin temelini oluşturur. Güven duygusunun derinleştirilmesi, aile birliğinin sağlanması için önemli adımlardan biridir. Güven duygusunun geliştirilmesi ve korunması, aile ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde işlemesi için vazgeçilmez bir unsurdur (Çelik & Kamaraj, 2020).

2.2. Ebeveyn-Çocuk İlişkisinde Güven Dinamikleri

Ebeveyn-çocuk ilişkisinde güvenin oluşumunda temel bir faktör, çocuğun duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bu ihtiyaçlar sadece fiziksel gereksinimleri değil, aynı zamanda sevgi, ilgi, kabul ve duygusal destek gibi psikolojik ihtiyaçları da içerir (Dereli & Dereli, 2017). Ebeveynlerin tutarlı ve öngörülebilir davranışları, çocukların güvenli bir dünya algısı geliştirmelerinde kritik bir rol oynar (Dereli & Dereli, 2017). Ayrıca, iletişim biçimi de güvenin inşasında önemli bir faktördür. Şeffaf, açık ve dürüst iletişim, çocukların duygusal ifadelerini serbestçe paylaşmalarına ve kendilerini desteklenmiş hissetmelerine olanak tanır (Dereli & Dereli, 2017).

Ebeveyn-çocuk ilişkisinde sınırların belirlenmesi ve disiplin uygulamaları da güven dinamiklerini etkileyen önemli unsurlardır. Sınırların adil ve tutarlı bir şekilde belirlenmesi, çocuğa güvende hissettirirken, sorumluluk alma ve bağımsızlık kazanma fırsatı verir (Dereli & Dereli, 2017). Disiplin, cezalandırma amacı gütmek yerine, öğretici ve destekleyici bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bu, çocukların kendi davranışları üzerinde düşünmelerine ve içselleştirilmiş bir ahlak anlayışı geliştirmelerine yardımcı olur (Dereli & Dereli, 2017).

Ebeveynlerin model olma fonksiyonu, çocukların sosyal becerilerini, iletişim stillerini ve problem çözme yeteneklerini öğrenmelerinde önemli bir rol oynar (Dereli & Dereli, 2017). Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri davranışlar, çocukların güvenli davranışlar geliştirmelerine yardımcı olur. Çocuklar, ebeveynlerini taklit ederek, sosyal etkileşimlerde güvenli davranışlar geliştirebilirler (Dereli & Dereli, 2017).

Ebeveyn-çocuk ilişkisinde güvenin inşasına yönelik bu dinamikler, çocuğun kendisini ve çevresini nasıl algıladığını şekillendirir. Güvenli bir bağ kurulumu, çocukların sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine, duygusal zorluklarla başa çıkmalarına ve özgüvenlerini oluşturmalarına yardımcı olur (Dereli & Dereli, 2017). Ebeveyn davranışları ve tutumları, çocukların bu temel duygusal ihtiyacını karşılayarak, onların sağlıklı bireyler olarak gelişimlerine katkıda bulunacak temel taşları oluşturur (Dereli & Dereli, 2017).

Ebeveynlerin çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmesi, güven dinamiklerinin güçlenmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu süreçte, ebeveynlerin çocuklarına gösterdikleri ilgi, anlayış ve sabır, çocukların özsaygılarını artırarak yeni beceriler öğrenmelerine ve zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olur (Karaman & Dinçer, 2020). Ebeveynlerin tutarlı davranışları, çocukların güven duygusunu pekiştirir ve onlara güvenilirlik ve saygı gibi değerleri öğretir (Karaman & Dinçer, 2020). Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri tutumlar, çocukların kişilik gelişimini etkileyebilir ve özsaygılarını şekillendirebilir (Karaman & Dinçer, 2020).

Ebeveyn-çocuk ilişkisinde güvenin oluşumu, çocukların psikososyal gelişimi üzerinde belirleyici bir faktördür (Dereli & Dereli, 2017). Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar, çocukların duygusal ve sosyal yetkinliklerini etkileyebilir (Dereli, 2016). Özellikle, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri kabul edici veya reddedici tutumlar, çocukların yaşam kalitesi ve psikolojik sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Yıldırım & Tüfekçi, 2021). Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerindeki tutumları, çocukların gelişiminde kritik bir rol oynamaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumları ve davranışları, çocukların özsayıgılarını ve özgüvenlerini etkileyebilir (Aydın vd., 2023). Özellikle, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri sevgi, anlayış ve destek, çocukların duygusal zekalarını ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir (Parsak & Kuzucu, 2020). Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri tutumlar, çocukların saldırgan davranışlarını da etkileyebilir (Parsak & Kuzucu, 2020). Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerindeki tutumları, çocukların genel davranışlarını ve psikososyal gelişimlerini etkileyebilir.

Ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde gösterdikleri tutumlar ve davranışlar, çocukların güven duygularını, özsayıgılarını ve genel psikososyal gelişimlerini etkileyebilir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri sevgi, anlayış, sabır ve tutarlılık, çocukların sağlıklı bir şekilde büyümelerine ve gelişmelerine yardımcı olabilir. Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerindeki kaliteli zaman ve tutumları, çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmeleri için büyük önem taşımaktadır.

2.2.1. Ebeveynlerin Çocuklarına Güven Oluşturma Süreçleri

Güven, ebeveynler ile çocukları arasındaki ilişkilerde temel bir unsurdur. Bu güven ilişkisi, çocukların erken yaşam dönemlerinde ebeveynleriyle kurdukları bağlarla şekillenir. Ebeveyn davranışları, çocukların duygusal gelişiminde kritik bir rol oynar. Duyarlı ebeveynlik, çocukların ihtiyaçlarına zamanında ve uygun şekilde yanıt verilmesini içerir (Akyunus & AKBAY, 2022). Ayrıca, ebeveynlerin davranışlarının tutarlı ve öngörülebilir olması da çocukların güvenli bir ortamda hissetmelerine yardımcı olur (Ayhan & Öztürk, 2021). Açık iletişim de ebeveynlerin çocuklarıyla sağlamaları gereken bir diğer unsurdur. Çocukların duygularını ifade edebilmeleri ve ebeveynleriyle açık bir iletişim kurabilmeleri, güven ilişkisinin güçlenmesine katkı sağlar (Özdemir vd., 2021).

Ebeveynler aynı zamanda çocuklarına model oluştururlar. Ebeveynlerin sergiledikleri davranışlar, çocukların güven duygusunu etkiler. Karşılıklı güvenin nasıl işlediğini modelleyerek, ebeveynler çocuklarına güven duygusunu aşılarlar (Karlıoğlu & Sarı, 2019). Ebeveynlerin çocuklarına güven oluşturma süreçleri, duyarlı ebeveynlik, tutarlılık, öngörülebilirlik, açık iletişim ve model oluşturma gibi dinamikler üzerinden ilerler (Müren & Yasin, 2021). Bu unsurlar, ebeveyn-çocuk ilişkisinde sağlam bir güven temeli oluşturma kritik bileşenleridir. Çocukların güven duygusuna sahip olmaları, duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerine olumlu katkılarda bulunur (Gönen vd., 2022).

Bu süreçte ebeveynlerin üstlendiği roller büyük bir dikkat ve özen gerektirir. Ebeveynlerin duyarlı, tutarlı, öngörülebilir, açık iletişim kuran ve güvenilir bir model oluşturan davranışları, çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmelerine yardımcı olur. Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar, çocukların güven duygusunu şekillendirir ve onların yaşamları boyunca taşıyacakları ilişki modellerini etkiler (Yolalan vd., 2023).

Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarına karşı güven oluşturma sürecindeki davranışları büyük önem taşır. Duyarlılık, tutarlılık, öngörülebilirlik, açık iletişim ve model oluşturma gibi unsurlar, ebeveynlerin çocuklarıyla sağlam bir güven ilişkisi kurmalarına yardımcı olur. Bu temel dinamikler, çocukların sağlıklı bir şekilde duygusal, sosyal ve bilişsel olarak gelişmelerine katkı sağlar (İldeniz & Karadeniz, 2022).

Güven ilişkisinin ebeveyn ve çocuk arasındaki önemi, çocukların duygusal ve sosyal gelişimleri üzerinde derin etkilere sahiptir. Bu ilişki, empati kurma yeteneğinin geliştirilmesi ve bağımsızlık duygusunun desteklenmesi gibi unsurları içerir. Empati kurma yeteneği, ebeveynlerin çocuklarının duygusal durumlarını anlama ve onlarla empati kurma becerisini geliştirmelerini vurgular (Uyar vd., 2018). Bu sayede çocuklar, kendilerini daha anlaşılmış ve desteklenmiş hissederek, duygusal istikrarlarını koruyabilirler ve sosyal becerilerini geliştirebilirler.

Bağımsızlık duygusunun desteklenmesi de güven ilişkisinin önemli bir boyutudur. Ebeveynler, çocuklarına uygun seviyelerde özerklik ve bağımsızlık sağlayarak, onların karar alma ve sorun çözme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olurlar (Dereli & Dereli, 2017). Bu süreç, çocukların inisiyatif kullanma becerilerini güçlendirirken, aynı zamanda kendi başlarına karşılaşılabilecekleri zorluklarla baş etme konusunda güven geliştirmelerine olanak tanır.

Ebeveynlerin olumlu tutumları, çocukların dünya görüşlerini şekillendirir ve pozitif bir benlik saygısı geliştirmelerine yardımcı olur (Kahraman & Ceylan, 2018). Güven ortamı, çocukların hayatları boyunca karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarını sağlar ve duygusal olarak sağlıklı bireyler olmalarını destekler. Ebeveynlerin tutarlılık, açık iletişim, model oluşturma gibi unsurlara dikkat etmesi, çocukların güven duygusunu güçlendirir ve sağlıklı bir ilişki ortamı yaratır (Yoleri, 2022). Ebeveyn-çocuk arasındaki güven ilişkisi, çocukların duygusal ve sosyal açıdan sağlıklı bireyler olarak yetişmelerinde kritik bir rol oynar. Bu ilişki, empati kurma yeteneğinin geliştirilmesi, bağımsızlık duygusunun desteklenmesi ve olumlu ebeveyn tutumlarının sergilenmesi gibi unsurları içerir. Ebeveynler, çocuklarına güçlü bir güven temeli sağlayarak, onların yaşamları boyunca karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmeleri için gereken desteği sunarlar (Öngider, 2013).

2.2.2. Çocukların Ebeveynlerine Güven Duygusu Geliştirme Süreçleri

Çocukların ebeveynlerine karşı duyduğu güvenin şekillenmesi, karmaşık ve çok boyutlu psikolojik süreçlerin bir araya gelmesiyle mümkün olur. Bu süreç, çocuğun doğumundan itibaren başlayarak, onun sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimiyle paralel olarak evrilmektedir. Güvenin temelleri, ebeveynlerin tutarlı, duyarlı ve destekleyici davranışlarıyla atılmakta, bu da çocuğun kendisini güvende hissetmesine, dolayısıyla dünyayı keşfederken pozitif bir tutum geliştirmesine olanak tanımaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri anlayış ve empati düzeyi, çocuklarda güven duygusunun gelişimi üzerinde kritik bir öneme sahiptir. Çocuklar, duygusal ihtiyaçlarının önemsendiğini ve karşılandığını hissettiklerinde, çevrelerine daha güvenli bir şekilde açılmakta ve araştırmaktadırlar. Bu süreçte, ebeveynlerin çocuklarının duygularını anlamaya yönelik çabaları ve bu duygulara uygun tepkiler vermeleri, çocukların güven duygusunun derinleşmesine katkıda bulunur.

Güvenin kökleri, çocukların temel gereksinimlerinin karşılanmasında da yatar. Yeterli beslenme, uyku ve fiziksel güvenlik gibi temel ihtiyaçların yanı sıra, sosyal ve duygusal

ihtiyaçların da karşılanması gerekmektedir. Çocuk, ihtiyaçlarının ebeveynleri tarafından zamanında ve uygun bir şekilde karşılandığını gördüğünde, dünyanın güvenilir bir yer olduğu inancını geliştirir. Bu durum, çocukların başkalarına olan güvenlerini de etkiler ve sosyal ilişkilerinde daha başarılı olmalarını sağlar.

Diğer bir önemli faktör de çocukların bağımsızlık ve öz yeterlilik kazanmalarına yönelik ebeveyn desteğidir. Ebeveynler, çocukların kendi başlarına karar verebilme, problem çözme ve öz denetim becerileri geliştirmeleri için gerekli ortamı sağladığında, çocuklar daha güçlü bir öz güven ve ebeveynlerine güven duygusu geliştirirler. Bu süreçte, ebeveynlerin aşırı koruyucu yaklaşımlardan kaçınarak, çocukların kendi kararlarını almasına ve hatalarından ders çıkarmasına izin vermeleri, özgüven ile ebeveynlere olan güvenin artmasında önemli bir yere sahiptir.

Ebeveynler arasındaki ilişkinin kalitesi de çocuklarda güven duygusunun gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Ebeveynler arasındaki sağlıklı, saygılı ve destekleyici ilişki modeli, çocuklara güvenli ve istikrarlı bir aile ortamı sunar. Bu ortam içerisinde büyüyen çocuklar, ilişkilerde güven ve samimiyetin nasıl kurulacağını öğrenir ve bu öğrenim, onların sosyal yaşamlarına olduğu kadar kişisel gelişimlerine de katkıda bulunur. Özetle, ebeveyn-çocuk ilişkisinde güvenin temelleri, ebeveynlerin duyarlı, destekleyici ve anlayışlı tutumlarına, çocukların temel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasına, bağımsızlık kazanmalarına verilen desteğe ve ebeveynler arasındaki sağlıklı ilişki dinamiklerine dayanmaktadır. Bu unsurların hepsi bir araya geldiğinde, çocukların sağlıklı bir güven duygusu geliştirmelerine zemin hazırlanmış olur.

Ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde güven duygusunun sürdürülmesi ve geliştirilmesi, birçok faktöre bağlıdır. Öncelikle, ebeveynlerin çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmaları önemlidir. Bu iletişim, açık, dürüst ve saygılı olmalıdır. Çocukların duygularını ifade etmelerine ve sorunları paylaşmalarına olanak tanıyarak güven oluşturulur (Akman & Akman, 2017). Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarına karşı tutarlı davranışları da güvenin sürdürülmesinde kritik bir rol oynar. Tutarlılık, çocukların ebeveynlerinin tepkilerini öngörebilmelerine ve güvenli bir çevrede yetişmelerine yardımcı olur. Tutarsız davranışlar ise çocukların güven duygusunu zedeler (Akman & Akman, 2017).

Ebeveynlerin çatışmaları nasıl yönettiği de çocukların güven duygusunu etkiler. Ebeveynlerin anlaşmazlıkları yapıcı bir şekilde çözmeleri, çocuklara sorunların üstesinden gelmede güven ve iş birliğinin önemini öğretir. Bu da çocukların kendi ilişkilerinde benzer çözüm yollarını benimsemelerine yardımcı olur (Akman & Akman, 2017). Çocukların başarılarını kutlamak ve hatalarından ders almalarına yardımcı olmak da ebeveyn-çocuk ilişkisinde güveni pekiştirir. Bu tür davranışlar, çocukların kendilerine olan inançlarını artırır ve aile içinde destek bulabilecekleri bir ortam olduğunu hissettirir (Akman & Akman, 2017). Ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde güven duygusunu geliştirmek ve sürdürmek için sağlıklı iletişim, tutarlılık, olumlu davranış modellemesi, adil çatışma yönetimi ve destekleyici geri bildirim önemlidir. Bu unsurlar, çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmelerini ve gelecekteki ilişkilerini şekillendirmelerini sağlar (Akman & Akman, 2017).

2.3. Karı-Koca İlişkisinde Güven Dinamikleri

Güven, evlilik içinde temel bir unsur olarak kabul edilir ve ilişkinin sağlıklı gelişimi için kritik bir rol oynar. Güvenin oluşumu ve sürdürülmesi, çeşitli faktörlerin bir araya gelmesiyle

şekillenir. Öncelikle, açıklık, dürüstlük ve karşılıklı saygı gibi unsurlar güvenin temelini oluşturur (Mandaloglu, 2022). Ayrıca, iletişim becerileri de güvenin inşasında hayati bir rol oynar; etkili iletişim, yanlış anlaşılmalara önlenmesi ve karşılıklı ihtiyaçların tatmin edilmesi için gereklidir (Peltekoğlu, 2023). Partnerler arasındaki güven, zaman içinde ortak yaşanmışlıklar ve zorluklar karşısında birlikte hareket edebilme kapasitesiyle perçinlenir (Tura, 2020).

Evlilikte güvenin sağlanması için karşılıklı fedakârlık, sabır, sadakat ve bağlılık da önemli unsurlardır (Arvas, 2019). Partnerlerin ilişkiye katkıda bulunma arzusu, güvenin sürekli olarak yeniden kazanılmasında etkili bir yol olarak görülebilir (Pelenk, 2020). Özellikle zor zamanlarda, partnerler arasındaki fedakârlık ve sabır, ilişkinin dayanıklılığını test eden durumlar karşısında önem kazanır (Tura, 2020). Sadakat ve bağlılık, güven unsurunun devamlılığını sağlar ve ilişkinin sağlıklı bir şekilde gelişimine olanak tanır (Çakmak & Uğurluoğlu, 2022).

Karı-koca ilişkisinde güven dinamiklerinin oluşumu ve sürdürülmesi, karşılıklı saygı, açıklık, etkili iletişim, fedakârlık ve sadakat gibi çeşitli faktörlerin birleşimiyle mümkündür. Bu süreç, partnerler arasında derin bir bağın oluşmasını sağlar ve ilişkinin sağlıklı gelişimi için temel teşkil eder. Güven, evlilikte uzun vadeli mutluluğun ve dayanıklılığın anahtarıdır.

2.3.1. Karı-Koca Arasında Güvenin Oluşumu ve Gelişimi

Karı-koca arasındaki güvenin temelini atılması ve bu güvenin zaman içerisinde derinleşerek gelişimi, ilişkinin sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Güvenin oluşum süreci, çiftlerin birbirlerine olan bağlılıklarını, karşılıklı anlayışlarını ve aynı zamanda iletişim becerilerini güçlendirir. Bu süreç, karşılıklı saygı ve sadakat kavramları üzerine kurulu bir dinamiğe dayanmaktadır ve zamanla çiftler arasında derin bir bağlılık hissi oluşturur.

İlişkide güvenin oluşumunu etkileyen faktörler arasında şeffaflık ve dürüstlük ön plana çıkar. Birbirlerine karşı açık ve dürüst davranan çiftler, zaman içerisinde sağlam bir güven temeli oluştururlar. Bu, özellikle zor zamanlarda ilişkinin dayanıklılığını artırır. Ayrıca, çiftlerin birbirlerinin kişisel sınırlarına saygı göstermesi, güven ilişkisinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için hayati önem taşır. Karşılıklı saygının korunması ve destekleyici bir tutum sergilenmesi, karı-koca ilişkisinde güvenin gelişiminde kritik bir yere sahiptir.

Öte yandan, çözüm odaklı iletişim, güvenin oluşumu ve gelişiminde belirleyici bir faktördür. Problemler ve anlaşmazlıklar karşısında yapıcı bir iletişim kurmayı başaran çiftler, güvenin sağlanmasında önemli adımlar atarlar. Bu tür iletişim, çiftlerin birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlar ve zorlukların üstesinden gelirken birlikte daha güçlü olmalarını destekler.

Güven, aynı zamanda, çiftler arasındaki duygusal bağın güçlenmesine de katkıda bulunur. Güvende olmanın verdiği huzur ile birlikte, karı-koca arasındaki yakınlık ve anlayış seviyesi artar. Bu durum, ilişkinin derinlemesine bir bağlılıkla pekiştirilmesine imkân tanır.

Son olarak, güvenin sadece oluşturulması değil, aynı zamanda korunması ve geliştirilmesi de gereklidir. İlişki içerisinde yaşanabilecek çatışmalar ve sorunlar, güven duygusunun zedelenmesine yol açabilir. Bu nedenle, karşılıklı çaba ve sadakat, güven ilişkisinin korunması ve sürekli bir gelişim içerisinde olması için elzemdir. Çiftler, güven duygusunun sağladığı

güçlü temel üzerine, sağlam ve mutlu bir ilişki inşa edebilirler. Bu süreç, karşılıklı anlayış ve sabır gerektirse de ilişkinin uzun vadeli başarısında belirleyici bir faktördür.

Güven, bir ilişkide temel bir unsur olarak kabul edilir ve ilişkinin devamlılığı için hayati öneme sahiptir. Çiftler arasındaki güvenin gelişimi ve sürdürülmesi, çeşitli faktörlere bağlıdır. Öncelikle, çiftlerin birbirlerine duydukları güven, karşılıklı anlayış, saygı, empati ve destek gibi unsurlarla beslenmelidir (Bilge vd., 2022). Empati yeteneği, çiftlerin duygusal ihtiyaçlarını anlama ve duyarlı bir şekilde yanıt verme becerilerini geliştirir. Bu da ilişkideki güven duygusunu pekiştirir (Buldan & Arslan, 2021). Ayrıca, çiftlerin ortak hedefler belirleyip bunlara birlikte çalışmaları, birbirlerine duydukları bağlılığı artırır ve ilişkilerini zenginleştirir (Güneş vd., 2022).

İlişkide güvenin devamlılığı için açıklık ve şeffaflık önemlidir. Çiftler arasındaki duygusal açıklık, güvensizlik ve yanlış anlaşılmanın önüne geçer (Kara & Beğenirbaş, 2021). Zorluklarla mücadele ederken dürüstlük ve adil olma ilkelerine bağlı kalmak, ilişkinin sürdürülebilirliğine katkı sağlar (Arslan & Gül, 2022). Ayrıca, örgütsel güvenin aracılık rolü, algılanan örgütsel destek ile çalışmaya tutkunluk arasındaki ilişkide ortaya çıkar (Özdemir vd., 2019).

Çiftler arasındaki güvenin gelişimi, ilişki pazarlama faaliyetlerinin tüketici temelli marka değerine etkisi gibi konuları da içerebilir (Baran & Taşkın, 2017). Lidere güven algısının işyeri yalnızlığı üzerindeki etkisinde psikolojik rahatlık algısının aracı rolü de ilişkide güvenin önemini vurgular (Koçak & Yener, 2019). Örgütsel güvenin aracılık rolü, örgütsel bağlılık ile ilişkili olabilir (Güney & Turan, 2021).

İlişkilerdeki güvenin oluşumu ve devamlılığı, çiftlerin birbirlerine duydukları saygı, anlayış, empati ve destek gibi unsurları sürekli olarak pekiştirmelerine bağlıdır. Açıklık, dürüstlük, ortak hedefler belirleme ve birlikte çalışma gibi unsurlar da ilişkide güvenin sürdürülmesine katkı sağlar. Güven, ilişkilerin sağlığı ve devamlılığı için kritik bir unsurdur ve çiftlerin bu değerleri benimsemesi ilişkideki güveni güçlendirir.

2.3.2. Karı-Koca İlişkisinde Güvensizlik Belirtileri ve Etkileri

Karı-koca ilişkilerinde güvensizlik belirtileri ve bu durumun ilişki üzerindeki etkileri, evliliklerin sağlığını derinden etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Güvensizliğin ortaya çıkmasına neden olan çok çeşitli faktörler bulunurken, bu durumun belirtileri ve etkileri de birbirinden farklılık göstermektedir. İlişkideki güvensizlik, sözlü veya davranışsal bir dizi gösterge ile kendini belli eder ve çiftler arasındaki uyumu, iletişimi ve genel mutluluğu olumsuz yönde etkiler.

Güvensizliğin en yaygın belirtilerinden biri, sürekli şüphe halidir. Bir tarafın diğerini sürekli olarak kontrol etme ihtiyacı hissetmesi, özel alanına müdahale etmesi ve gereksiz yere sorgulaması ile karakterize edilir. Bu durum, karşı tarafın baskı altında hissetmesine ve kendini ifade etmekte zorlanmasına neden olur. Ele aldığımız bağlamda, sürekli şüphe ilişkideki güven duygusunun erozyonunu hızlandırır ve çiftler arasındaki duygusal mesafeyi artırır.

Güvensizlikle ilişkili bir diğer önemli belirti de iletişim eksikliğidir. Güven eksikliği olan çiftler, duygu ve düşüncelerini açıkça ifade etme konusunda güçlük çekerler. Bu durum, yanlış anlamalara ve gereksiz çatışmalara zemin hazırlar. Sağlıklı ve açık iletişim, karşılıklı

anlayış ve hoşgörünün temelini oluşturduğundan, bu iletişim kopukluğu ilişkinin temel dinamiklerini olumsuz yönde etkiler.

Güvensizliğin yol açtığı bir başka etki de bağlılığın azalmasıdır. Karşılıklı güvenin olmadığı bir ilişkide, bireyler arasındaki bağ zayıflar ve bu da ilişkinin devamlılığı açısından risk oluşturur. Güvensizlik nedeniyle ortaya çıkan duygusal uzaklık, çiftlerin birbirleriyle olan bağlılığını sorgulamasına ve ilişkideki bağlılığın azalmasına neden olabilir. Son olarak, güvensizliğin uzun vadede psikolojik üzerinde de derin etkileri bulunmaktadır. Sürekli bir endişe hali, stres ve anksiyete güvensizlik durumlarında sıkça görülen psikolojik tepkilerdir. Bu durum, bireylerin genel yaşam kalitesini düşürebilir ve diğer sosyal ilişkileri üzerinde de olumsuz etkilere sahip olabilir.

Evliliklerdeki güvensizlik, yalnızca çiftler arasında değil, aynı zamanda geniş aile yapısı içinde de dengesizliklere yol açabilir. Bu nedenle, karı-koca ilişkilerinde güvensizlik belirtileri ve etkilerinin farkında olmak, sağlıklı ilişkilerin sürdürülmesi ve çatışmaların çözümü için hayati önem taşır. İlişkideki güven sorunlarının üstesinden gelmek, çiftlerin birlikte çalışmasını ve profesyonel yardım arayışını gerektirebilir. Bu süreç, içten bir iletişim, karşılıklı anlayış ve sabır gerektiren, ancak sonunda ilişkinin daha sağlam bir temel üzerine inşa edilmesine yardımcı olabilecek zorlu bir yoldur.

Güven, bir ilişkide temel bir unsur olarak kabul edilir ve ilişkinin devamlılığı için hayati öneme sahiptir. Çiftler arasındaki güvenin gelişimi ve sürdürülmesi, çeşitli faktörlere bağlıdır. Öncelikle, çiftlerin birbirlerine duydukları güven, karşılıklı anlayış, saygı, empati ve destek gibi unsurlarla beslenmelidir (Bilge vd., 2022). Empati yeteneği, çiftlerin duygusal ihtiyaçlarını anlama ve duyarlı bir şekilde yanıt verme becerilerini geliştirir. Bu da ilişkideki güven duygusunu pekiştirir (Buldan & Arslan, 2021). Ayrıca, çiftlerin ortak hedefler belirleyip bunlara birlikte çalışmaları, birbirlerine duydukları bağlılığı artırır ve ilişkilerini zenginleştirir (Güneş vd., 2022).

İlişkide güvenin devamlılığı için açıklık ve şeffaflık önemlidir. Çiftler arasındaki duygusal açıklık, güvensizlik ve yanlış anlaşılmanın önüne geçer (Kara & Beğenirbaş, 2021). Zorluklarla mücadele ederken dürüstlük ve adil olma ilkelerine bağlı kalmak, ilişkinin sürdürülebilirliğine katkı sağlar (Arslan & Gül, 2022). Ayrıca, örgütsel güvenin aracılık rolü, algılanan örgütsel destek ile çalışmaya tutkunluk arasındaki ilişkide ortaya çıkar (Özdemir vd., 2019).

Çiftler arasındaki güvenin gelişimi, ilişkisel pazarlama faaliyetlerinin tüketici temelli marka değerine etkisi gibi konuları da içerebilir (Baran & Taşkın, 2017). Lidere güven algısının işyeri yalnızlığı üzerindeki etkisinde psikolojik rahatlık algısının aracı rolü de ilişkide güvenin önemini vurgular (Koçak & Yener, 2019). Örgütsel güvenin aracılık rolü, örgütsel bağlılık ile ilişkili olabilir (Güney & Turan, 2021).

İlişkilerdeki güvenin oluşumu ve devamlılığı, çiftlerin birbirlerine duydukları saygı, anlayış, empati ve destek gibi unsurları sürekli olarak pekiştirmelerine bağlıdır. Açıklık, dürüstlük, ortak hedefler belirleme ve birlikte çalışma gibi unsurlar da ilişkide güvenin sürdürülmesine katkı sağlar. Güven, ilişkilerin sağlığı ve devamlılığı için kritik bir unsurdur ve çiftlerin bu değerleri benimsemesi ilişkideki güveni güçlendirir.

3. GÜVEN OLUŞUMUNUN BELİRLEYİCİLERİ

Güven oluşumunun belirleyicileri, aile içinde sağlıklı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi için kritik öneme sahiptir. Güven, ebeveyn-çocuk ve karı-koca ilişkilerinde temel bir unsurdur ve ilişkilerin kalitesini etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. İletişim, güven oluşumunda önemli bir rol oynar. Açık, dürüst ve anlayışlı iletişim, ilişkilerde güvenin temellerini atar. Bireylerin birbirlerini doğru anlamaları, beklentilerini ve endişelerini açıkça ifade etmeleri, karşılıklı anlayışın ve empatinin gelişimine katkıda bulunur (Göktürk, 2017).

Bağlılık duygusu da güvenin inşasında hayati bir rol oynar. Karşılıklı bağlılık, ilişkideki bireylerin birbirlerine olan sadakatlerini ve ilişkiyi sürdürme konusundaki kararlılıklarını ifade eder. Bu duygu, özellikle zor zamanlarda ilişkinin sarsılmaz bir temele sahip olmasını sağlar. Saygı da aile içi ilişkilerde güvenin oluşumunda temel bir faktördür. Bireyler arasındaki derin saygı, güven duygusunun gelişmesine zemin hazırlar. Saygı, bireysel farklılıkların kabul edilmesini ve kararların saygıyla karşılanmasını içerir (Güçlü vd., 2017).

Tutarlılık ve öngörülebilirlik de güven oluşumunda önemli bir yere sahiptir. Aile bireylerinin davranışlarındaki tutarlılık, ilişkide güvenilirliği artırırken, öngörülebilirlik güven duygusunu pekiştirir. Özellikle çocukların güvenli bir bağlanma stilini geliştirmeleri açısından tutarlılık ve öngörülebilirlik önemlidir. Ayrıca, sorun çözme becerileri ve karşılıklı destek de aile ilişkilerinde güvenin oluşumunda kilit bir öneme sahiptir. Sorunların açık bir şekilde ele alınması, çözüm odaklı yaklaşımlar ve zorluklar karşısında birbirine destek olma, ilişkilerin sağlam bir temele oturmasını sağlar (Erben, 2014).

Güven, sağlıklı iletişim, bağlılık, saygı, tutarlılık ve karşılıklı destek gibi faktörlerle şekillenir. Bu belirleyicilerin bilinçli bir şekilde beslenmesi ve güçlendirilmesi, aile içinde güçlü ve sağlıklı ilişkilerin kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olacaktır. Bu nedenle, aile içinde güvenin oluşumu için iletişime önem verilmeli, bağlılık duygusu güçlendirilmeli, saygı temel alınmalı, tutarlılık ve öngörülebilirlik sağlanmalı, sorun çözme becerileri geliştirilmeli ve karşılıklı destek sağlanmalıdır (Yıldırım, 2021).

Aile içinde güven oluşturulması, birçok faktörün etkileşimiyle çok boyutlu bir süreçtir. Öz güven, aile üyelerinin kendi yeteneklerine ve ilişkilerine duyduğu inancı yansıtır (Uğur, 2018). Bu öz güvene sahip bireyler, duygusal olarak destekleyici olma eğilimindedir ve bu da güven ortamının gelişimine katkı sağlar. Aynı şekilde, empati yeteneği de güven inşasında kritik bir rol oynar. Bireylerin birbirlerinin duygularını anlaması ve değer vermesi, karşılıklı güvenin temellerini güçlendirir (İnan, 2020).

Karşılıklı sorumluluk alma da güvenin sağlam temeller üzerine inşasında önemli bir faktördür. Aile bireyleri olarak alınan kararlar karşısında ortak sorumluluklar almak, ilişkilerde sorumluluk bilincinin ve güven duygusunun pekişmesine yardımcı olur (Özmen, 2004). Esneklik de aile ilişkilerinde güvenin sürdürülmesinde kritik bir faktördür. Aile ilişkileri zaman içinde değişebilir ve esneklik, bu değişikliklere uyum sağlayabilme ve ilişkinin sağlığını koruyabilme yeteneğidir (Karslı & Alleksaht-Snider, 2015).

Bu faktörlerin yanı sıra iletişim, bağlılık, saygı, tutarlılık, karşılıklı destek gibi unsurlar da aile içinde güvenin pekiştirilmesinde önemli rol oynar. Bu belirleyicilerin farkında olmak ve onları geliştirmek, aile ilişkilerinin sağlığını korumanın yanı sıra, bireyler arasındaki güven

duygusunu derinleştirmek için gereklidir. Aile ilişkilerinde güvenin pekiştirilmesi ve sürdürülmesi sürekli bir çaba ve karşılıklı taahhüt gerektirir (Turan, 2018).

3.1. İletişim ve Anlayış

Aile ilişkilerinin sağlıklı işleyişi için iletişim ve anlayış temel unsurlardır. İletişim, duyguların ve bilgilerin aktarılması olarak tanımlanırken, anlayış ise bu bilgi ve duyguların diğer taraf tarafından doğru algılanması ve içselleştirilmesi olarak nitelendirilir. İyi bir iletişim, bireylerin duygusal ihtiyaçlarını, düşüncelerini ve beklentilerini açıkça ifade etmelerini sağlar (Acitelli & Antonucci, 1994).

Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde, ebeveynlerin sabırlı olmaları, çocuklarının ihtiyaçlarını anlamaya çalışmaları ve güven bağı kurulmasına yardımcı olmaları önemlidir. Karşılıklı saygı ve anlayışa dayalı iletişim, çocukların güvende ve değerli hissetmelerini sağlar (Acitelli & Antonucci, 1994).

Eşler arasındaki ilişkilerde ise duygusal destek, saygı ve sadakat güvenin temelini oluşturan unsurlardır. Birbirinin görüşlerini değerlendirme, sorunları olgun bir şekilde tartışabilme ve iletişim, güven ortamını güçlendirir (Acitelli & Antonucci, 1994).

İletişim ve anlayışın varlığı, aile içi ilişkilerde güvenin oluşturulması ve sürdürülmesi için kritiktir. Karşılıklı empati, saygı ve destek, aile bireyleri arasında sağlıklı bir atmosfer yaratır ve güven duygusunu pekiştirir. Bu unsurların etkin uygulanması, aile birimlerinin sağlıklı işleyişine katkıda bulunur (Acitelli & Antonucci, 1994). Bu bağlamda, aile ilişkilerinde iletişim ve anlayışın önemi vurgulanmaktadır. Sağlıklı iletişim ve karşılıklı anlayış, aile bireyleri arasında güvenin oluşturulmasına ve ilişkilerin sürdürülebilirliğine katkıda bulunur. Bu temel unsurlar, aile ilişkilerinin sağlıklı gelişiminde hayati bir rol oynamaktadır (Acitelli & Antonucci, 1994).

Güven duygusunun aile içi ilişkilerde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. İletişim ve anlayışın derinleştirilmesi süreci, ilişkilerde güven duygusunun pekiştirilmesinde kritik bir faktördür. Bu süreçte, bireylerin öz-düşünüm yeteneklerinin geliştirilmesi, kendi duygularını ve davranışlarını anlamalarına yardımcı olabilir. Bu durum, karşı tarafın ifadelerini daha empatik bir şekilde algılamalarını ve yorumlamalarını sağlayarak iletişim köprülerinin güçlenmesine katkıda bulunabilir (Atan & Buluş, 2020).

Aktif dinleme pratiği de ilişkilerde önemli bir rol oynar. Bireylerin sadece duymakla kalmayıp, anlamaya yönelik bir çaba içerisinde olmaları ve söylemlere duyarlı bir şekilde tepki vermeleri, iletişimi güçlendirebilir. Bu süreçte, sözsüz iletişim sinyallerinin de (beden dili, göz teması gibi) dikkate alınması, iletişimin daha etkili olmasını sağlayabilir (Çalamak vd., 2022).

Aile içi ilişkilerde güven ortamının oluşturulması ve sürdürülmesi için bireylerin duygusal duvarlarını aşma yeteneği de önemlidir. Kendi korkuları, endişeleri ve beklentileri hakkında açıkça konuşabilme, ilişkilerde derin bir güven hissinin oluşmasına katkı sağlayabilir. Karşılıklı saygı ve destekle bu duygusal açıklığın karşılanması, ilişkilerin daha sağlıklı ve doyumlu olmasını sağlayabilir (Sürücü & Samancioğlu, 2018).

Ayrıca, karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek ve anlaşmazlıkları çözmek için yapıcı diyalogların teşvik edilmesi gereklidir. Anlaşmazlıkların açık bir şekilde ele alınması ve çözüm yollarının karşılıklı saygı çerçevesinde aranması, ilişkideki güven duygusunu

pekiştirebilir. Bu süreç, sosyal çatışmaların dönüşümüne ve aile içi dinamiklerin pozitif yönde gelişimine yardımcı olabilir (Terzi, 2023).

Aile içi ilişkilerde güven duygusunun oluşturulması ve sürdürülmesi, iletişim ve anlayışın sağlıklı bir şekilde işlemesi ile doğrudan ilişkilidir. Karşılıklı empati, açıklık ve yapıcı diyalog, bu sürecin temel taşlarıdır. Bireylerin bu öğeleri hayatlarının merkezine aldığı anda, aile üyeleri arasında derin bir güven ortamının oluşması kaçınılmaz hale gelir. Bu da sağlıklı aile ilişkilerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi için kritik bir adımdır, zira güven, aile biriminin sağlam temeller üstünde yükselmesini sağlar (Altuntaş & Genç, 2018).

3.1.1. Aile İçi İletişimin Güven Oluşumundaki Rolü

Aile içinde sağlıklı iletişim kurulması, güven duygusunun temel taşlarından biridir. İletişim biçimlerindeki çeşitlilik, açıklık ve samimiyet, aile bireyleri arasında güven duygusunun pekiştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır (İnan, 2020). Etkili iletişim, fikir ve duyguların rahatça paylaşılmasını sağlayarak karşılıklı anlayışın ve empatinin gelişimini teşvik eder (İnan, 2020). Anlaşmazlık durumlarında sergilenen iletişim yetenekleri de güven duygusunun oluşumunda ve sürdürülmesinde belirgin bir etkiye sahiptir (İnan, 2020). Empati, problem çözme ve aktif dinleme gibi yeteneklerin kullanılması, güven duygusunun korunmasında veya artırılmasında önemli bir rol oynar (İnan, 2020).

Aile içi iletişimde şeffaflık ve açıklık da önemli bir yere sahiptir. Şeffaf iletişim ortamı, bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlar ve ilişkilerin karşılıklı saygı ve değer verme temeline dayanmasını destekler (İnan, 2020). Açıklık, yanlış anlamaların ve gereksiz çatışmaların önüne geçerken, bireylerin ihtiyaçlarını ve beklentilerini net bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır (İnan, 2020).

Aile içinde sürdürülen etkili iletişim, güven duygusunun oluşumunda ve gelişiminde hayati öneme sahiptir. Açık, dürüst ve empatik iletişim, aile bireyleri arasındaki güven bağlarını güçlendirir, karşılıklı saygı ve anlayışın temellerini atar (İnan, 2020). Bu nedenle, aile danışmanları ve terapistler, ailelerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yürüterek, aile içi güven duygusunun pekiştirilmesine önemli katkılar sağlamaktadırlar (İnan, 2020).

Aile içi iletişim, aile üyeleri arasındaki duygusal bağın güçlenmesi ve güven ortamının oluşturulmasında kritik bir rol oynamaktadır. Duyguların açık ve dürüst bir şekilde ifade edilmesi, aile bireyleri arasında derin anlayışın ve bağın gelişmesine olanak tanır (Atan & Buluş, 2020). Bu süreçte, sözsüz iletişim de önemli bir rol oynar; beden dili, göz teması ve dokunma gibi sözsüz iletişim yöntemleri, sözlü iletişimi destekleyerek güven ortamını güçlendirebilir (Atan & Buluş, 2018).

Aile içinde yaşanan çatışmaların yönetimi de iletişimde büyük önem taşır. Sağlıklı iletişim ortamlarında çatışmaların yapıcı bir şekilde ele alınması, aile içinde güvenin ve bağlılığın artmasına katkı sağlar (Buluş & Bağcı, 2016). Çatışmaların açık ve saygılı bir şekilde ele alınması, problem çözme becerilerinin geliştirilmesi, bireyler arasındaki güveni artırır ve daha sağlam ilişkilerin kurulmasına olanak tanır.

Etkili iletişim becerileri, açıklık, dürüstlük ve uygun çatışma yönetimi yoluyla sağlanan güven ortamı, aile dinamiklerini olumlu yönde etkiler ve bireylerin sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olur (Atan & Buluş, 2020). Aile içi iletişimin güçlendirilmesi ve

geliştirilmesi, bireylerin ve ailelerin daha mutlu, sağlıklı ve işlevsel olmaları için önemli adımlardan biridir.

Bu bağlamda, aile içi iletişimdeki etkili iletişim becerileri, açıklık, dürüstlük ve uygun çatışma yönetimi yoluyla sağlanan güven ortamının, aile üyeleri arasındaki ilişkileri olumlu yönde etkilediği ve bireylerin sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olduğu sonucuna varılabilir. Bu nedenle, aile içi iletişimin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi, aile üyelerinin mutluluğu ve sağlığı için temel bir adımdır.

3.1.2. Empati ve Anlayışın Güven Oluşumundaki Etkisi

Aile içi güvenin geliştirilmesinde empati ve anlayışın rolü oldukça önemlidir. Empati, bireylerin birbirlerinin duygularını anlamalarını ve karşılıklı anlayışı derinleştirmelerini sağlayarak güvenin pekişmesine katkıda bulunur. Aile dinamiklerinde, empati duygusu aile bireyleri arasında sağlam bir güven ortamının oluşmasına olanak tanır. Bu süreçte, aile üyeleri birbirlerinin duygularını, düşüncelerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlar ve buna uygun davranışlar sergiler (Kutlubay & Arıöz, 2021).

Empati, ebeveyn-çocuk ilişkilerinde çocukların duygusal ve sosyal gelişimi için hayati öneme sahipken, eşler arasında da sağlıklı iletişimin temel taşlarından biridir. Karşılıklı anlayış, aile bireylerinin birbirlerinin yaşam deneyimlerine, duygusal durumlarına ve bakış açılarına saygı göstermelerini gerektirir. Bu saygı ve anlayış, ilişkilerde güven duygusunun gelişimini destekler.

Aile içinde empati ve anlayışın teşvik edilmesi, güven duygusunun pekişmesi için kritik bir adımdır. Bireyler birbirlerinin duygularını anladıkça ve bunu gösterdikçe, ortak bir anlayışın ve güvenin temelleri daha da sağlamlaşır. Ancak, bu süreç her aile bireyi tarafından bilinçli bir çaba gerektirir; çünkü empati ve anlayış, bireysel farklılıkları ve birbirimize olan derin bağlılığımızı tanıma yolculuğumuzun bir parçasıdır (Kutlubay & Arıöz, 2021).

Aile içinde güvenin geliştirilmesinde etkili iletişim kanallarının oluşturulması da büyük önem taşır. Etkili iletişim, duyguların açıkça ifade edildiği, ihtiyaçların karşılıklı olarak anlaşıldığı ve her bireyin değerli hissettiği bir ortamın oluşmasına yardımcı olur. İletişimde açıklık ve dürüstlük, empati ve anlayışın derinleşmesine katkıda bulunurken, güvenin inşa edilmesi sürecini hızlandırır.

Aile içinde empati ve anlayışın güçlendirilmesi, aile ilişkilerinin genel sağlığını ve bireylerin psikolojik refahını olumlu yönde etkiler. Bu durum, aile birliğinin sürdürülebilirliği açısından hayati önem taşır ve kuşaklar arası pozitif ilişkilerin devamını garanti eder. Dolayısıyla, empati ve anlayış, aile içinde güven duygusunun oluşumunu ve sağlamlaşmasını destekleyen temel unsurlardır (Kutlubay & Arıöz, 2021).

Empati ve anlayışın geliştirilmesi sürecinde aile içi eğitim ve öğrenme faaliyetlerinin önemi büyüktür. Aile içi eğitim programları, bireylerin birbirlerinin bakış açılarını anlamalarını ve duygusal durumları idrak etmelerini sağlayacak becerileri kazanmalarına yardımcı olur (Gürkan, 2019). Bu tür programlar, aile üyelerine çatışma çözme teknikleri, aktif dinleme becerileri ve duygusal ifade yöntemleri gibi önemli araçları sunarak iletişim kalitesini artırır ve karşılıklı saygı ile anlayışın gelişimine katkı sağlar.

Empati ve anlayışın güçlenmesi, bireylerin kendi duygusal dünyalarına odaklanmalarını gerektirir. Kendini tanıma ve kişisel duygusal farkındalık, empatik kapasitenin artmasına

yardımcı olur (Yıldırım vd., 2019). Bireyler, kendi duygularını yönetebildiklerinde başkalarının duygusal durumlarını daha iyi anlayabilir ve ilişkilerine yansıtabilirler. Bu süreç, aile içinde güvenin güçlenmesi için kritik bir faktördür.

Ailelerin düzenli olarak bir araya gelmesi ve duyguların açıkça paylaşıldığı toplantılar düzenlemesi önerilir. Bu toplantılar, aile üyelerinin birbirlerini daha iyi anlamalarına ve empati kurmalarına olanak tanır (Aktu & Dilekmen, 2021). Paylaşılan deneyimler ve hikayeler, aile içinde anlayışı artırır ve güveni pekiştirir.

Empati ve anlayışın aile içindeki güven oluşumundaki etkisi büyüktür. Karşılıklı saygı ve değer verme duygusu, sağlıklı ilişkilerin sürdürülmesinde merkezi bir rol oynar (Kutlubay & Arıöz, 2021). Aile içinde bu değerlerin güçlendirilmesi, bireyler arasındaki bağlılığı artırır ve hem ilişkileri hem de bireylerin kendi içsel deneyimlerini iyileştirir. Empati ve anlayış, aile içinde güvenin inşa edilmesi ve sürdürülmesinde temel bir unsurdur.

3.2. Duyarlılık ve Tepkiler

Duyarlılık ve tepkiler, aile içi ilişkilerde güven oluşumunun temel taşlarından biridir. Bireyler arasındaki karşılıklı etkileşimlerde sergilenen duyarlılık düzeyi ve verilen tepkiler, ilişkilerdeki güven hissinin derinleşmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişimde ve evlilik içerisindeki diyaloglarda duyarlılık, güvenin inşasında ve korunmasında merkezi bir öneme sahiptir (Bilgin vd., 2020).

Duyarlılık gösterimi, bireylerin birbirlerinin duygusal ihtiyaçlarını, endişelerini ve beklentilerini özenle algılaması ve bu doğrultuda destekleyici tepkiler vermesi sürecini kapsar. Ebeveynlerin çocuklarının duygusal ve fiziksel gereksinimlerine hızlı ve uygun bir şekilde cevap vermeleri, çocuklarda güvenli bir bağlanma stilinin gelişimine katkıda bulunur. Benzer şekilde, evlilik ilişkilerinde eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri duyarlılık ve anlayış, ilişkideki güven düzeyini artırır (Bilgin vd., 2020).

Tepkilerin niteliği de ilişkideki güvensizlik ya da güven hissini etkileyebilir. Olumsuz, eleştirel ya da savunmacı tepkilerin aksine, anlayışlı, destekleyici ve olumlu tepkiler, ilişkilerde güven ortamının pekiştirilmesine yardımcı olur. Böyle bir ortamda, bireyler kendilerini daha rahat ifade edebilir, duygusal açıdan daha güvende hissedebilir ve karşılıklı saygı çerçevesinde daha sağlıklı bir iletişim kurabilirler (Bilgin vd., 2020).

Aile dinamiklerinde duyarlılık ve uygun tepkilerin varlığı, sağlam bir güven temelini oluşumunda hayati bir unsurdur. Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde ve karı-koca ilişkilerinde, bireylerin birbirlerine karşı gösterdikleri duyarlılık ve tepkiler, ilişkilerinin derinliğini, sağlamlığını ve dayanıklılığını belirleyen temel etkenler arasında yer almaktadır. Bu nedenle, ilişkilerdeki duyarlılık ve tepkilerin doğru bir şekilde yönetilmesi, güven inşası sürecinde önemli bir yönlendirici olarak kabul edilmelidir (Bilgin vd., 2020).

3.2.1. Ebeveynlerin ve Partnerlerin Duyarlılık ve Tepkilerinin Güvene Etkisi

Güven oluşumu, aile içerisindeki ilişki dinamiklerinin temel taşlarından biridir. Aile bireyleri arasındaki etkileşimlerde duyarlılık ve uygun tepkilerin sergilenmesi, bu sağlam yapının inşasında kritik bir öneme sahiptir. Ebeveyn-çocuk ve karı-koca ilişkilerinde, karşılıklı anlayışın ve duyarlılığın varlığı, güvenin temellerini atmada belirleyici faktörler arasında yer alır.

Ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri duyarlılık, çocukların güvenlik, değer görme ve anlaşıldığını hissetme ihtiyaçlarını karşılar. Ebeveynin çocuğun duygusal ve fiziksel gereksinimlerine zamanında ve uygun şekilde tepki vermesi, çocuğun dünyayı güvenli bir yer olarak algılamasına ve sosyal ilişkilerinde güven duygusunu geliştirerek ilerlemesine yardımcı olur. Bu duyarlı davranışlar, çocuğun ebeveynine duyduğu güvenin yanı sıra, ilerleyen yaşlarda kuracağı kişisel ilişkilerde de güven oluşumuna zemin hazırlar.

Benzer şekilde, karı-koca ilişkilerinde duyarlılık ve tepkilerin kalitesi, ilişkinin sağlam temeller üzerine kurulmasında hayati bir rol oynar. Bir partnerin diğerinin duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını anlaması ve buna uygun tepkiler vermesi, karşılıklı güvenin oluşturulmasında önemli bir yer tutar. İletişimde gösterilen duyarlılık, karşılıklı saygının ve anlayışın temelini oluştururken; uygun tepkiler, birlikte yaşamın getirdiği zorluklara karşı koymada iki tarafı da güçlendirir. Bu, özellikle zor anlarda birbirlerine olan güvenlerini pekiştirir ve ilişkinin sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlar.

Genel olarak, aile içi ilişkilerde karşılıklı duyarlılık ve uygun tepkilerin sergilenmesi, güven duygusunun gelişimini destekler. Bu, bireyler arasında derinlemesine bir bağın oluşmasına olanak tanırken, aynı zamanda aile yapısının bütünlüğünü de korur. Her iki ilişki türünde de duyarlılık ve uygun tepkilerin olumlu etkisi, bireylerin birbirleriyle ve çevreleriyle daha sağlıklı etkileşimler kurmasına imkân tanır. Dolayısıyla, aile içerisinde güven oluşumu sürecinde duyarlılık ve uygun tepkilerin gözetilmesi, bu sürecin olmazsa olmaz unsurları arasında yer alır.

Aile içi ilişkilerde tutarlı davranışlar ve duyarlılık, güven oluşumunun temel dinamiklerinden biridir. Ebeveynlerin ve partnerlerin hem olumlu hem de zor zamanlarda birbirlerine karşı sabırlı, anlayışlı ve destekleyici olmaları, aile içinde güven ortamının derinleşmesine katkı sağlar (Karaman, 2020). Bu tutumlar, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinde önemli bir rol oynar. Çocuklar, ebeveynlerinin duyarlı ve uygun tepkileri sayesinde kendilerine olan güvenlerini geliştirir ve çevreleriyle olan ilişkilerinde de güven duygusunu pekiştirir (Ballı & Önen, 2019).

Benzer şekilde, karı-koca ilişkilerinde de iletişimdeki duyarlılık ve karşılıklı anlayış, güçlü bir bağ oluşturur. Partnerlerin birbirlerinin duygusal ihtiyaçlarını anlama ve değerlendirme konusundaki özenleri, ilişkide sağlamlığı korur ve çözüm odaklı yaklaşımları teşvik eder (Günay & Coşkun, 2019). Her iki tarafın da karşılıklı güven ve saygı içinde ihtiyaçlarına önem vermesi, ilişkide sağlıklı bir ortamın sürdürülmesine yardımcı olur.

Araştırmalar, güvenin aile içi ilişkilerde ve karı-koca ilişkilerinde önemli olduğunu vurgular. Güven, bireylere cesaret verir, problemleri çözme kapasitesini artırır ve ilişkilerde sağlam temeller oluşturur (Güçlü vd., 2017). Aile bireyleri arasındaki güven, ilişkilerin sağlıklı ve uyumlu bir şekilde gelişmesine olanak tanır ve bireylerin hem aile içinde hem de dışındaki ilişkilerinde yol gösterici bir kuvvet haline gelir (Alev, 2019).

Aile içi ilişkilerde ve karı-koca ilişkilerinde duyarlılık, anlayış ve uygun tepkilerin sergilenmesi, güvenin temellerini oluşturur ve ilişkilerin sürdürülebilirliğini sağlar. Bu tutumlar, bireyler arasındaki bağlılığı güçlendirir ve sağlıklı ilişkilerin gelişimine katkıda bulunur. Güven duygusu, aile içinde ve dışında bireylerin yaşamlarında önemli bir rehber ve destekleyici bir faktördür (Okutan vd., 2021).

3.2.2. Güvene Zarar Veren Duygusal Tepkilerin İncelenmesi

Duygusal tepkilerin aile içi ilişkilere etkisi oldukça önemlidir. Zarar verici duygusal tepkiler, empati eksikliği, anlayışsızlık ve eleştirel tutumlar gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu tür tepkiler, aile bireyleri arasındaki güveni zayıflatarak, iletişimi olumsuz etkileyebilir (İmadoğlu, 2018; Meydan, 2021). Empati eksikliği ve duyguları anlamama, güvensizlik duygularını artırabilir ve iletişimi yetersiz hale getirebilir (İmadoğlu, 2018). Eleştirel tutumlar ve sürekli yargılama ise karşılıklı saygı temeline dayanan ilişkilerde güveni sarsabilir (İmadoğlu, 2018).

Tepkisel davranışlar da aile içi ilişkilerde güveni olumsuz etkileyebilir. Öfke patlamaları, aşırı sinirlilik ve kontrolsüz sözlü ifadeler, karşılıklı anlayışı zedeleyerek aile bireyleri arasındaki güveni sarsabilir (İmadoğlu, 2018). Bu tür tepkiler, anlık duygusal dalgalanmalardan kaynaklanır ve genellikle pişmanlık duyulur (İmadoğlu, 2018).

Aile içi ilişkilerde duyarlılık ve sağlıklı tepkiler, güvenin oluşumunda ve sürdürülmesinde kritik bir rol oynar. Zarar verici duygusal tepkilerin incelenmesi, aile içi ilişkilerdeki olumsuz süreçlerin anlaşılmasına ve etkili müdahale yöntemlerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir (İmadoğlu, 2018). Aile danışmanlığı pratiği, bu tür olumsuz tepkilerin fark edilmesi, ele alınması ve sağlıklı iletişime yönlendirilmesi konusunda önemli bir rol oynar (İmadoğlu, 2018).

Duygusal tepkilerin aile içi ilişkilere etkisi büyük önem taşır. Empati, anlayış ve sağlıklı iletişim, aile içinde güvenli ve destekleyici bir ortamın oluşturulmasına katkı sağlar (İmadoğlu, 2018). Olumsuz duygusal tepkilerin farkında olunması ve bu konuda gerekli önlemlerin alınması, aile içi ilişkilerin güçlenmesine ve sağlıklı bir iletişim ortamının oluşturulmasına yardımcı olabilir.

Duygusal yanıtlardaki olumsuz eğilimlerle başa çıkmak ve aile içi güveni yeniden inşa etmek, iletişim stratejilerinin gözden geçirilmesi ve duygusal zekanın geliştirilmesi gerektiğini vurgular. Aile bireylerinin birbirlerini anlamalarını ve empati kurmalarını sağlayacak yöntemler, zarar verici duygusal tepkilerle başa çıkmada önemlidir. İletişimde açıklık ve dürüstlüğü teşvik edilmesi, yanlış anlamaların önüne geçer ve duyguların açıkça ifade edilmesine olanak tanır (Atan & Buluş, 2018; Cengiz, 2022).

Duygusal zekâ, duyarlılık ve tepkilerin kontrol edilmesinde kritik bir rol oynar. Bireylerin duygularını tanıma ve yönetme becerisi, sağlıklı tepkiler verilmesine yardımcı olur. Aile içi ilişkilerde duygusal zekâ, karşılıklı anlayışı artırarak sağlıklı bağlar oluşturulmasına yardımcı olur (Atan & Buluş, 2018; Yıldız, 2020).

Aile danışmanlarının rolü, aile bireylerini duygusal tepkilerini anlamaya yönlendirmek ve zarar verici tepkileri azaltmaya yardımcı olmaktır. Aile danışmanlığı, aile içi ilişkilerde sağlıklı bir güven ortamı oluşturmak için stratejiler geliştirir ve uygular (Atan & Buluş, 2018).

Aile içi ilişkilerde güvenin sağlam temeller üzerine inşa edilmesi, aile üyelerinin duygusal tepkilerini anlaması, ifade etmesi ve karşılıklı güvenin yeniden tesis edilmesi için yapılandırılmış bir çaba gerektirir. Bu süreç, aile içi ilişkilerin daha sağlıklı, mutlu ve uyumlu hale gelmesine katkıda bulunacaktır (Atan & Buluş, 2018).

Bu bağlamda, aile içi iletişimin güçlendirilmesi, duygusal zekanın geliştirilmesi ve aile danışmanlığı gibi destek hizmetlerinden faydalanılması, aile içi ilişkilerde olumlu

değişikliklerin sağlanmasına yardımcı olabilir. Aile bireylerinin duygusal ihtiyaçlarını anlamaları ve sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturmaları, ailenin birlikte büyümesine ve güçlenmesine katkıda bulunabilir. Bu süreçte, aile üyelerinin duygusal ihtiyaçlarına duyarlı olunması ve empatik bir iletişim kurulması önemlidir. Bu sayede aile içi güvenin artması ve sağlıklı ilişkilerin sürdürülebilir olması sağlanabilir.

4. GÜVEN OLUŞUMUNUN SONUÇLARI

Güven oluşumunun aile içi ilişkiler üzerindeki önemi ve etkileri oldukça derin ve kapsamlıdır. Güvenin aile içinde pekişmesi, çocukların duygusal ve sosyal gelişimine olumlu katkılarda bulunmaktadır. Sağlam bir güven ortamı, çocukların kendilerini ifade etme becerilerini geliştirirken, problem çözme yeteneklerini artırarak akademik ve sosyal başarılarını destekler (Baş, 2018). Ayrıca, güven dolu bir aile ortamında yetişen çocuklar, zorluklarla daha yaratıcı ve esnek bir şekilde başa çıkma becerisi kazanır ve stresle baş etme kapasiteleri güçlenir (İbiloğlu, 2012).

Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde güvenin sağlam temellere dayandırılması, çocukların ileriki yaşamlarında sağlıklı ilişkiler kurma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Güven dolu bir aile ortamında büyüyen bireyler, yetişkinlik dönemlerinde de sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme eğilimindedirler (Almış vd., 2020). Bu durum, toplumsal uyumu artırır, bireyler arasındaki iş birliğini teşvik eder ve genel anlamda toplumsal huzurun temellerini güçlendirir (Manap & Durmuş, 2021).

Karı-koca ilişkilerinde güven, ilişkinin temel taşlarından biri olarak kabul edilir. Karşılıklı güvene dayalı bir ilişki, çiftler arasındaki duygusal bağları güçlendirir, anlayışı artırır ve evlilikte karşılaşılan zorlukların üstesinden gelmede etkili olur (Gökkaya & Yutulmaz, 2023). Güvene dayalı bir ilişki atmosferi, eşlerin kişisel gelişimlerine destek olmalarını sağlar ve bireysel yeteneklerin keşfedilmesine olanak tanır (Başgöl vd., 2023).

Güven oluşumu süreci aile ilişkileri için kritik bir öneme sahiptir. Güvenin pekiştirilmesi, iletişim kalitesini artırır, anlayışı ve empatiyi güçlendirir ve aile yapısını zorluklara karşı dirençli hale getirir. Bu da aile bireylerinin bireysel ve toplumsal anlamda daha sağlıklı, mutlu ve uyumlu bir yaşam sürmelerini sağlar (Yorgancılar, 2023).

Aile ilişkilerinde güven temelli bir yapı kurulduğunda, bireyler arasında sağlıklı sınır belirlemelerine olanak tanınır. Bu durum, karşılıklı saygı ve güvene dayalı sınır belirlemelerinin aile içindeki bireysel özgürlükleri koruyup teşvik ettiğini göstermektedir (Akbaş & Duran, 2018). Güvenin varlığı, aile içinde çatışmaların açık ve yapıcı bir şekilde çözülmesine olanak sağlar. Anlaşmazlıkların karşılıklı güven temeli üzerine çözülmesi, çatışmaların kişisel saldırı olarak algılanmasını engeller ve aile içinde uyumlu bir ilişki dinamiği oluşturulmasına yardımcı olur (Çınar & Yılmaz, 2016).

Aile içinde kurulan güven bağı, bireyler arasında duygusal destek sistemlerinin güçlenmesine katkıda bulunur. Bu destek sistemi, aile bireylerinin zor zamanlarında birbirlerine destek olma kapasitelerini artırır ve bireylerin yaşamın zorluklarıyla başa çıkma becerilerini geliştirir (Kabasakal & Aktaş, 2021). Ayrıca, güvene dayalı uyumlu aile ilişkileri, bireylerin sosyal çevrelerinde de sağlıklı ilişkiler kurmalarına olanak tanır. Aile içinde öğrenilen değerler, bireylerin toplum içindeki etkileşimlerine yansır ve daha sağlıklı bir toplum yapısının oluşturulmasına katkı sağlar (Demir & Akçay, 2022).

Aile içinde güvenin oluşturulması sadece aile bireylerinin yaşam kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal huzur ve dayanışmanın temellerini derinleştirir. Güvene dayalı aile ilişkileri, bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunurken aynı zamanda toplumun genel refahına da olumlu etkiler sağlar (Hendekçi & Uğur, 2021).

4.1. Sağlıklı Aile İlişkilerinde Güvenin Önemi

Sağlıklı aile ilişkileri, bireylerin psikolojik ve sosyal gelişiminde temel bir taş olarak kabul edilir. Bu bağlamda, güven duygusunun varlığı, aile içerisindeki dinamikler üzerinde derin etkilere sahiptir. Güven, aile üyeleri arasında karşılıklı anlayış ve empati kapasitesinin gelişimine olanak tanır, bu da bireylerin kendilerini ifade etme, sorunlarını paylaşma ve birbirlerine destek olma konusunda daha açık hale gelmelerini sağlar.

Güven oluşumunun sağlıklı aile ilişkilerindeki önemi, çatışma çözüm yöntemlerinin etkinliğini artırmakta da ön plana çıkar. Güvene dayalı bir ortam, aile üyelerinin birbirlerinin fikirlerine saygı duymalarını ve karşılıklı anlayış ile uzlaşmayı teşvik etmelerini sağlar. Bu, aile içi çatışmaların daha olumlu ve yapıcı bir şekilde çözülmesine yardımcı olmakta, uzun vadede aile içi ilişkilerin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

Ayrıca, aile içerisinde kişiler arasında sağlam bir güven temeli oluşturulduğunda, bireylerin dış dünya ile etkileşimlerinde de olumlu yansımalar gözlemlenebilir. Güvenli bir aile ortamı, bireylere özgüven ve başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurma yeteneği kazandırır. Sosyal çevreye adaptasyon, empati kurabilme ve toplumsal kurallara uyum gibi sosyal beceriler, güven ve destek dolu bir aile ortamında daha rahat şekilde gelişir.

Aile içinde güvenin teşvik edilmesi, ebeveynler ile çocuklar arasında da özgürlük ile sorumluluk dengesinin sağlıklı bir biçimde kurulmasına imkân tanır. Çocuklar, güvenilir bir ortamda büyüdüklerinde, risk almayı ve bağımsız kararlar almayı öğrenirler. Bu, onların kişisel gelişimine ve bireyselliklerinin oluşumuna katkı sağlar. Öte yandan, eşler arasında kurulan güven ilişkisi, karşılıklı saygı ve sadakat duygularını pekiştirir, bu da evliliğin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesinde kritik bir rol oynar.

Güven duygusunun aile ilişkilerine katkısı, yalnızca şahsi mutluluk ve huzurla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sosyal uyum ve kişisel gelişimin temelini oluşturur. Bu nedenle, aile içerisinde güven olgusuna yatırım yapmak, bireylerin ve toplumun genel refahı açısından büyük önem taşır.

Güvenin sağlıklı aile ilişkilerindeki önemi ve bireylerin stresle başa çıkma yeteneklerini geliştirmedeki rolü oldukça belirgindir. Sağlam bir güven ortamı, aile üyelerinin duygusal destek arayıp bulmalarını sağlayarak zor zamanlarda dayanışmayı artırır (Gök, 2016). Bu duygusal destek, bireylerin stresli durumlarla daha sağlıklı bir şekilde başa çıkmalarını ve dirençli olmalarını sağlar (Sağkal & Tümnüklü, 2017). Aynı zamanda, güven dolu bir aile ortamı, çocuklara ve gençlere yaşamları boyunca kullanabilecekleri başa çıkma stratejileri kazandırır (Yağcı vd., 2021).

Güven aynı zamanda aile üyelerinin kişisel sınırlarına saygı duymayı öğrenmelerini sağlar ve bireylerin özgürlüklerini destekler (Atan & Buluş, 2018). Kişisel sınırların tanınması ve korunması, aile içinde saygının temelini oluşturur ve bireylerin kendi kimliklerini geliştirmelerine ve özgürce hedefler belirlemelerine olanak tanır (YALÇIN vd., 2022). Güven

dolu bir atmosferde yetişen çocuklar, ileriki yaşamlarında sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme becerilerini geliştirirler (Sağkal & Türnüklü, 2017).

Sağlıklı aile ilişkileri ve güven ortamının oluşturduğu bu olumlu döngü, bireylerin yaşam kalitesini artırır (Gök, 2016). Aile üyeleri kendilerini güvende ve değerli hissettiklerinde genel psikolojik esenlikleri artar ve toplumsal katkıda bulunmaya daha istekli olurlar. Güvende ve desteklenmiş hissetmek, bireylerin sosyal çevrelerinde daha aktif olmalarını sağlar ve topluma daha fazla katkıda bulunmalarını teşvik eder.

Bu derin etkiler, güven duygusunun sadece aile içi ilişkileri değil, aynı zamanda bireylerin genel yaşam başarısını da etkileyen temel bir unsur olduğunu göstermektedir (Gök, 2016). Aile içinde güven ortamının oluşturulmasına verilen önem, bireylerin toplumdaki yerini ve başarılarını doğrudan etkiler (Gök, 2016). Bu nedenle, güvenin desteklenmesi ve aile içinde sağlam ilişkilerin kurulması, bireylerin toplum içinde daha sağlıklı ve başarılı olmalarını sağlar (Gök, 2016).

Bu bağlamda, aile içinde güvenin sağlanması, bireylerin psikolojik esenliğini artırır, sağlıklı ilişkiler kurmalarını teşvik eder ve topluma daha olumlu katkılarda bulunmalarını sağlar. Aile içi ilişkilerde güven ortamının oluşturulması, aile danışmanları ve terapistleri için önemli bir konudur ve bu alanda çalışan profesyonellerin bu konuya özel bir önem vermesi gerekmektedir (Gök, 2016).

4.2. Güvenin Eksikliğinin Sonuçları ve Etkileri

Güvenin eksikliği, aile içi ilişkilerin dinamiğini olumsuz yönde etkileyerek hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ciddi sonuçlara yol açabilir. Özellikle karı-koca ve ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkilerde güven unsurunun zayıf olması, iletişim kopukluklarına, anlayış eksikliğine ve duygusal çatışmalara sebebiyet verebilir. Bu durum, ilişkilerin sağlıklı bir zeminde ilerlemesini engelleyerek aile bireylerinin psikolojik ve sosyal refahını olumsuz etkiler.

Ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkide güvenin olmaması, çocuğun gelişim sürecini olumsuz etkileyebilir. Güven duygusunun temelleri erken çocukluk döneminde atıldığı için, bu dönemde ebeveynlerden yeterli destek ve güveni alamayan çocuklar, gelecekte kişilerarası ilişkilerde güvensizlik sorunları yaşayabilirler. Bu durum, çocuğun sosyal becerilerinin gelişimini engelleyebilir, özgüven eksikliğine ve bağlanma sorunlarına yol açabilir. Özellikle ergenlik döneminde, bu tarz sorunlar daha belirgin hale gelebilir ve genç bireylerin akademik başarılarını, arkadaş ilişkilerini ve genel yaşam tatminlerini olumsuz etkileyebilir.

Karı-koca ilişkilerinde ise güven eksikliği, evlilik içi huzursuzluğun ana sebeplerinden biri olabilir. Güven duygusunun zayıf olması, şüphe ve kıskançlık gibi duyguların ortaya çıkmasına, bu da ilişki içinde sürekli bir gerilim ve tatminsizlik hissinin oluşmasına neden olur. Bu tür bir atmosfer, iletişim problemlerini derinleştirerek, çiftlerin birbirlerine olan bağlılıklarını sorgulamalarına ve hatta ayrılık gibi ciddi sonuçlara sebep olabilir. Evlilik içindeki güven sorunları, aynı zamanda çocukların psikolojik sağlığını da etkileyebilir, çünkü çocuklar, ebeveynlerin duygusal hâinden ve aile içi atmosferden doğrudan etkilenirler.

Güven eksikliğinin neden olduğu bu sonuçlar, ailelerin işlevselliğine zarar vererek, aile bireylerinin duygusal olarak birbirinden uzaklaşmasına ve yalnızlık duyguları yaşamasına yol açabilir. Bu olumsuz etkileşimler, aile üyelerinin her birinin yaşam kalitesini doğrudan

etkiler ve toplumun sosyal dokusunun sağlıklı işleyişine engel teşkil edebilir. Bu nedenle, güven duygusunun geliştirilmesi ve korunması, sağlıklı aile ilişkilerinin sürdürülmesinde hayati önem taşır. Dolayısıyla, aile danışmanlığı ve terapi gibi destek mekanizmalarının, güven sorunlarının önceden tespit edilmesi ve çözümlenmesinde kritik bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu süreçte, profesyonel yardım ve rehberlik, aile ilişkilerinde güven duygusunu yeniden inşa etme yönünde önemli adımlar atılmasını sağlayabilir.

Güven duygusunun aile içinde yeniden inşası sürecinde, terapötik müdahalelerin çiftlerin ve ailelerin güven duygusunu sağlamlaştırmak üzere tasarlandığı görülmektedir (Akkuş vd., 2021). Bu müdahalelerde, bireylerin geçmişte yaşadıkları güvensizlik deneyimlerini ele almak, bu deneyimlerin şimdiki ilişkilere olan etkisini anlamak ve olumsuz etkileri azaltacak stratejiler geliştirmek önem taşır (Akkuş vd., 2021). Araştırmalar, güven duygusunun yeniden inşası sürecinde sabır ve karşılıklı taahhüt gerektiğini göstermektedir (Akkuş vd., 2021). Bu süreçte, küçük ancak anlamlı adımların atılması, zamanla büyük değişimleri beraberinde getirebilir (Akkuş vd., 2021).

Güvenin eksikliği, aile ilişkilerinde ciddi zorluklara yol açabilir, ancak doğru müdahaleler ve geliştirilen stratejiler ile düzeltilebilir (Akkuş vd., 2021). Aile içinde güven duygusunun geliştirilmesi ve sürdürülmesi, bireylerin daha mutlu, sağlıklı ve tatmin edici ilişkiler kurmalarını sağlar (Akkuş vd., 2021). Bu nedenle, güvenin yeniden inşası, aile danışmanlığı ve terapinin ana odak noktalarından biri olmalıdır (Akkuş vd., 2021). Bu süreç, aile bireylerinin birbirlerine karşı olan anlayışlarını ve bağlarını güçlendiren, içsel bir yolculuktur (Akkuş vd., 2021).

Bu süreçte, aile bireylerinin birbirlerine açık ve dürüst bir biçimde kendilerini ifade etmelerini teşvik eden bir iletişim ortamının oluşturulması gerekmektedir (Akkuş vd., 2021). Aynı zamanda, geçmişte ihmal edilen veya göz ardı edilen ihtiyaçların tespit edilip, karşılanması da güven ortamının sağlamlaştırılmasında kritik bir role sahiptir (Akkuş vd., 2021). Örneğin, söz verilen davranışlarda bulunmak, planlanan etkinliklere zamanında katılmak veya partnerin duygusal ihtiyaçlarına duyarlı olmak gibi eylemler, güven duygusunun pekiştirilmesine katkıda bulunabilir (Akkuş vd., 2021).

Aile içinde güven duygusunun geliştirilmesi, bireyler arasındaki iletişimi güçlendirerek sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturur. Bu süreçte, terapötik müdahalelerin yanı sıra sabır, anlayış ve karşılıklı taahhüt önemli rol oynamaktadır. Küçük adımların atılması ve doğru iletişim stratejilerinin benimsenmesi, aile içinde güvenin yeniden inşasına katkı sağlayabilir. Bu süreç, aile bireylerinin duygusal ihtiyaçlarını anlamalarını ve birbirlerine destek olmalarını sağlayarak sağlıklı bir aile ortamının oluşturulmasına yardımcı olabilir (Akkuş vd., 2021).

4.3. Güven Oluşumunu Destekleyen Faktörler

Aile ilişkilerinde güven oluşumunu destekleyen unsurlar, aile yapısının temel taşlarını oluşturur. Empati ve anlayış, aile içindeki değerleri ve düşünceleri paylaşmanın bir göstergesi olarak güven ilişkisini geliştirir (Pala & Sürgevil, 2016). Açık iletişim, ilişkilerde anlaşmazlıkların önüne geçer ve güven bağına güçlendirir (Atan & Buluş, 2020). Karşılıklı saygı, bireyler arasında sınırların tanınmasını ve değer verilmesini sağlayarak güven duygusunu pekiştirir (Karaboğa, 2019). Bağlılık, ilişkilerde stabilite ve güvenin sürdürülmesine yardımcı olur (Yazan, 2022). Tutarlılık ise güvenin temellerini

sağlamlaştırarak ilişkilerde beklentilerin netleşmesine ve memnuniyetin artmasına katkı sağlar (Mert & Kahraman, 2018)

Bu faktörler, aile içinde sağlıklı dinamiklerin oluşmasında kilit rol oynar. Empati, anlayış, açık iletişim, saygı, bağlılık ve tutarlılık, bireyler arasında güvenin gelişimine zemin hazırlar ve aile yapısının güçlenmesine katkı sağlar. Özellikle aile ilişkilerinde bu unsurların derinlemesine incelenmesi, sağlıklı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi açısından büyük önem taşır (Kahraman & Dünder, 2021).

Bu bağlamda, aile içindeki güveni destekleyen faktörlerin anlaşılması ve uygulanması, aile ilişkilerinde sağlıklı bir iletişim ve uyumun temelini oluşturur. Empati, iletişim, saygı, bağlılık ve tutarlılık gibi unsurlar, aile üyeleri arasındaki ilişkilerin derinleşmesine ve güven duygusunun pekişmesine yardımcı olur. Bu nedenle, aile içindeki bu unsurların önemi ve etkisi üzerine yapılan araştırmalar, aile ilişkilerinin kalitesini artırmak ve aile yapısını güçlendirmek adına büyük bir öneme sahiptir.

Güven oluşumunu destekleyen faktörler arasında karşılıklı çözüm arayışı, esneklik, etkili problem çözme becerileri, paylaşılan değerler ve hedefler, özgüven gibi unsurlar önemli rol oynamaktadır. Karşılıklı çözüm arayışı ve esneklik, ilişkilerde karşılaşılan sorunların üstesinden gelmede kilit bir rol oynar (Turhan & Güven, 2014). Etkili problem çözme becerileri sergileyen bireyler, ilişkideki güven seviyesini artırarak karşılıklı anlayışı teşvik eder (Sevgi & Çağlıköse, 2019). Aynı şekilde, paylaşılan değerler ve hedeflere sahip olmak, aile bireyleri arasındaki bağları güçlendirir ve ilişkilerde derin güven hissi oluşturur (Erol vd., 2022). Özgüven sahibi bireyler, kişisel sınırları belirlemede ve ilişkilerde açıklık ve dürüstlüğü teşvik ederek karşılıklı güveni artırır (Koç, 2015).

Bu faktörlerin hepsi, aile içi ilişkilerin sağlıklı ve tatmin edici bir yapıya kavuşması için gereklidir. Özellikle, bu unsurların farkında olmak ve uygulamak, güven dolu ve sağlam ilişkilerin inşası için hayati öneme sahiptir (Durmuş & Okanlı, 2018). Güvenin pekiştirilmesi ve sürdürülmesi, aile bireyleri arasında mutlu ve huzurlu bir ortamın temelini oluşturur (Ulu, 2016).

Bu bağlamda, aile içi ilişkilerde güvenin oluşumunu destekleyen unsurların bilincinde olmak ve bu unsurları günlük ilişkilerde uygulamak, aile içinde sağlıklı iletişimi ve uyumu artırabilir. Karşılıklı anlayış, esneklik, etkili problem çözme becerileri, paylaşılan değerler ve hedefler ile özgüven, aile üyeleri arasında güven duygusunu pekiştirerek sağlam bir ilişki ağı oluşturabilir. Bu sayede, aile içinde huzur ve mutluluk temin edilerek aile bireyleri arasındaki ilişkiler güçlendirilebilir.

5. SONUÇ

Aile dinamikleri, bireysel ve toplumsal sağlığın temel taşlarından biri olarak kabul edilir. Ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkiler, bu yapı içerisinde özel bir öneme sahip olup, güven duygusunun gelişimi, ilişkilerin kalitesini doğrudan etkileyen bir faktördür. Güven, özellikle aile içi ilişkilerde karşılıklı anlayış, saygı ve empati gibi unsurlarla beslenir. Bu bağlamda, yapılan incelemeler, güven inşasının, sağlıklı aile ilişkileri için vazgeçilmez olduğunu göstermektedir.

Ebeveyn ve çocuklar arasında inşa edilen güven, çocuğun dünyayı keşfederken hissettiği güvenlik duygusunu ve sosyal çevresiyle etkileşimini şekillendirir. Bu güven duygusu, çocuğun gelişiminde önemli rol oynar; zira kendini ifade etme, bağımsızlık ve sorumluluk alabilme yeteneklerinin temelini oluşturur. Ebeveynler tarafından sağlanan koşulsuz sevgi ve destek, çocuğun kendine olan güvenini artırırken, aynı zamanda problem çözme becerilerini ve duygusal zekasını geliştirir.

Eşler arası güven meselesi, karı-koca ilişkilerinin temel dinamiğidir. Karşılıklı güvenin olduğu bir ilişkide, bireyler birbirlerine olan bağlılıklarını ve sadakatlerini pekiştirebilir. Bu durum, çiftler arasındaki iletişimin güçlenmesine ve çatışma durumlarının daha sağlıklı yollarla çözülmesine olanak tanır. Ayrıca, güçlü bir güven bağının varlığı, ilişkideki duygusal yakınlığı ve anlayışı derinleştirir. Son tahlilde, aile içerisinde güvenin oluşması ve sürdürülmesi, ilişkilerin niteliği, bireylerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanması ve ailenin toplumdaki işlevsellik düzeyi açısından hayati öneme sahiptir. Bu nedenle, güveni artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması, aile bireylerinin yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik önemli bir adımdır. Güven inşası, karşılıklı anlayış, saygı ve destekle mümkün olup, ailelerin bu unsurları günlük etkileşimlerine entegre etmeleri önerilir. Bu sayede, yaşamın her alanında sağlam ilişkilerin temelleri atılmış olur.

Aile içerisinde güvenin geliştirilmesi yalnızca mevcut nesil için değil, gelecek nesiller için de sağlam bir temel oluşturur. Güven dolu bir atmosferde yetişen bireyler, toplum içinde sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme konusunda daha başarılı olma eğilimindedir. Bu bağlamda, aile birimleri, güvenin pekiştirilmesi için gerekli koşulları sağlama konusunda stratejik bir rol oynar.

Güvenin inşasında iletişim becerilerinin önemli bir yeri vardır. Açık ve dürüst iletişim, yanlış anlaşılımları önlemeye ve bireyler arasında güçlü bağlar kurmaya yardımcı olur. Bu, özellikle zorlu zamanlarda aile üyeleri arasında kohezyonun sağlanması için elzemdir. Aileler, bu tür becerileri geliştirmek adına çeşitli kaynaklardan- örneğin aile danışmanlığı hizmetlerinden- yararlanabilir.

Ek olarak, aile içerisinde güven ortamının pekiştirilmesi, bireylerin toplumda benzer değerlere sahip ilişkiler kurmalarını da teşvik eder. Güven, yoğun empati, karşılıklı saygı ve destek gerektiren bir yapı olduğu için, bu temel üzerine kurulu ilişkiler, bireylerin sosyal çevresinde olumlu etkileşimlerde bulunmasına olanak tanır.

Bir aile olarak güveni teşvik eden dinamiklerin kapsamlı bir şekilde ele alınması, bireylerin ve toplumların karşı karşıya olduğu pek çok sorunu hafifletmeye yardımcı olabilir. Güven duygusunun teşviki, aile ilişkilerinin kalitesini yalnızca artırmakla kalmaz, aynı zamanda

bireylerin hayatları boyunca karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarında sağlam bir destek sistemi sunar.

Aile içindeki güven oluşumunun ebeveyn-çocuk ve eşler arası ilişkilerdeki önemi vurgulanmış, güvenin sağlıklı aile dinamiklerinin temelini oluşturduğu ve toplumda bireylerin sosyal ilişkilerinin kalitesini artırmada keyifli rol oynadığı belirtilmiştir. Bu derinlemesine inceleme, aile ilişkilerinde güvenin teşvik edilmesinin, daha geniş sosyal bağlamda pozitif yansımalarının olduğunu ve bu nedenle bu sürecin desteklenmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu bilgiler ışığında, aile ilişkilerinde güven inşası üzerine odaklanan politika ve uygulamaların geliştirilmesi, bireylerin ve toplumların sağlıklı gelişimi için kritik önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- [1] Acıtealli, L. K., & Antonucci, T. C. (1994). Gender differences in the link between marital support and satisfaction in older couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(4), 688–698. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.4.688>
- [2] Akman, Y. & Akman, G. (2017). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitim tutumunun sosyal zekâ algısına göre incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 34-34. <https://doi.org/10.19126/suje.306954>
- [3] AKTU Y, DİLEKMEN M. Çocuk İstismarına İlişkin Bilişler Ölçeği: Ebeveyn Formu. *Psikiyatri Güncel Yaklaşımlar*. Aralık 2021;13(Ek 1):388-404. doi:10.18863/pgy.995589
- [4] Akyunus, M. & AKBAY, S. (2022). Algılanan ebeveynlik biçimlerinin kişiler arası döngüsel model üzerinde temsili. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 9(1), 160-181. <https://doi.org/10.31682/ayna.995535>
- [5] Alev, S. (2019). Kolaylaştırıcı okul yapısı ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.26466/opus.518009>
- [6] Altuntaş, S. & Genç, H. (2018). Mutluluğun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık: öğretmen örnekleminin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 936-948. <https://doi.org/10.16986/huje.2018046021>
- [7] Arslan, A. & Gül, H. (2022). Örgütsel iletişim ikliminin kuruma duyulan güvene etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1542-1558. <https://doi.org/10.33206/mjss.1075159>
- [8] Arslan, A. & Gül, H. (2022). Örgütsel iletişim ikliminin kuruma duyulan güvene etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1542-1558. <https://doi.org/10.33206/mjss.1075159>
- [9] Arvas, F. (2019). Aile, değerler ve din: teorik bir yaklaşım. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 199-233. <https://doi.org/10.32711/tiad.674658>
- [10] Atan, A. & Buluş, M. (2018). Aile iletişim becerileri psikoeğitim programının 5-6 yaş çocukların sosyal duygusal uyumuna etkisi. *Pamukkale University Journal of Education*, 44(44), 213-230. <https://doi.org/10.9779/puje.2018.215>
- [11] Atan, A. & Buluş, M. (2020). Aile iletişim becerileri psikoeğitim programının eşlerin iletişim becerilerine ve çift uyumuna etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 255-288. <https://doi.org/10.17152/gefad.523779>
- [12] Aydın, M., MERİÇ, İ., ŞAHİN, F., & ERGÜN, E. (2023). Ebeveyn tutumları ve benlik kurgusu ile çocukların yalana ilişkin değerlendirmeleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 3(6), 107-120. <https://doi.org/10.51503/gpd.1110452>
- [13] Ayhan, H. & Öztürk, E. (2021). Dijital Dünyada Ebeveyn Olmanın Görünürde Normal Bir Yansıması Olarak Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting): Geleneksel Bir Derleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 18(2), 165-177. <https://doi.org/10.5336/forensic.2021-82082>

[14] Ballı, F. & Önen, Ö. (2019). Okul müdürleri, öğretmenler ve yardımcı personelin okullardaki örgütsel iletişim iklimine yönelik görüşleri. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.26466/opus.602779>

[15] Baran, A. & Taşkın, E. (2017). Güven, iletişim ve empati bağlamında ilişkisel pazarlamanın tüketici temelli marka değerine etkisi: GSM operatör kullanıcıları üzerinde bir uygulama. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(2), 361-361. <https://doi.org/10.24289/ijsser.282600>

[16] Bilge, Y., Sezgin, E., & ERSAL, H. (2022). Bağlanma stilleri ve sosyal fobi arasındaki ilişkide kişilerarası ilişkiler ve benliğin ayrımlaşmasının aracı rolü. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(12), 143-165. <https://doi.org/10.31461/ybpd.1199871>

[17] Bilgin, M., Şahin, İ., & Togay, A. (2020). Ergenlerde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Anne-Baba Ergen İlişkisi. *EĞİTİM VE BİLİM*, 45(202). doi: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8202>

[18] Buldan, Ö. & Arslan, S. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Empati Düzeyi ile Mahremiyet Bilinci Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 13(2), 318-329. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-78050>

[19] Buluş, M. & Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40). <https://doi.org/10.21764/efd.00737>

[20] Çakmak, C., & Uğurluoğlu, Ö. (2022). Hasta Merkezli İletişim ve Hizmet Kalitesi İlişkisi: Hizmet Sunucuya Güvenin Aracı Etkisi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), 93-108. <https://doi.org/10.53092/duibfd.1031256>

[21] KARSLI ÇALAMAK, E., OLKUN, S., & SÖZEN ÖZDOĞAN, S. (2022). Çokkültürlü Sınıflarda Matematik Eğitimi: Öğretmen Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 123-155. <https://doi.org/10.18039/ajesi.926493>

[22] Çelik, B. & Kamaraj, I. (2020). 60-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi üzerinde çocuk katımlı eğitim programının etkisinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.559762>

[23] Dereli, E. (2016). Öğretmen -çocuk ilişkisinin okul öncesi dönem çocukların sosyal yetkinlik ve davranışları, sosyal problem çözme becerilerini yordayıcı etkisinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40). <https://doi.org/10.21764/efd.95967>

[24] Dereli, E. & Dereli, B. (2017). Ebeveyn-çocuk ilişkisinin okul öncesi dönem çocukların psikososyal gelişimlerini yordaması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 227-258. <https://doi.org/10.23891/efdyu.2017.9>

[25] Erben, G. (2014). Paternalist liderlik ve işe bağlı mutluluk ilişkisinde iş-yaşam dengesinin rolü. *Journal of Management and Economics Research*, (22), 103-103. <https://doi.org/10.11611/jmer192>

[26] Göktürk, B. (2017). Halkla ilişkilerde güven kavramının önemi. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 76-89. <https://doi.org/10.17828/yalovasosbil.333888>

[27] Gönen, M., YILDIZ, E., Bilgen, Z., & KÖSE, H. (2022). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin okuryazarlık durumları: karma yöntem çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 32-59. <https://doi.org/10.16916/aded.1003135>

[28] Güçlü, N., Tepe, N., & Duman, Ş. (2017). Öğretim kapasitesinin sosyal bir göstergesi olarak kolektif güven: nitel bir araştırma. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1284. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i2.4492>

[29] GÜL, H (2020). Değişen Kent Ailesinde Sevgi Anlayışları ve İlişkilerine Sosyolojik Bir Yaklaşım. *Din ve Bilim- Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 3/2 (Aralık 2020), 83-96. <https://doi.org/10.47145/dinbil.837193>

[30] Günay, U. & Coşkun, D. (2019). Observations, opinions and experiences of the newborn team in a newborn intensive care unit that implemented the kangaroo care: a qualitative research. *Turkish Journal of Pediatric Emergency and Intensive Care Medicine*, 6(2), 85-90. <https://doi.org/10.4274/cayd.galenos.2018.96967>

[31] Güneş, E., Ekmekçi, Z., & Taş, M. (2022). Sosyal medya influencerlarına duyulan güvenin satın alma öncesi davranış üzerine etkisi: z kuşağı üzerine bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 163-183. <https://doi.org/10.26677/tr1010.2022.946>

[32] Güney, M. & Turan, M. (2021). Psikolojik sözleşme ihlali ile örgütsel bağlılık arasında örgütsel güvenin aracılık rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 356-374. <https://doi.org/10.33206/mjss.747405>

[33] Gürkan, Ö. (2019). Aile içi şiddet dersinin hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanıma ve şiddete karşı tutumlarına etkisi. *Journal of Psychiatric Nursing*. <https://doi.org/10.14744/phd.2019.82712>

[34] İlideniz, B. S., & Karadeniz, G. (2022). Koronavirüs Pandemisinde Annelerin Ebeveynlik Stresleri, Aile Dayanıklılıkları ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(26), 279-296. <https://doi.org/10.38155/ksbd.1055194>

[35] İnan, F. (2020). Stigma experiences of parents of patients with schizophrenia: qualitative research. *Journal of Psychiatric Nursing*. <https://doi.org/10.14744/phd.2020.25901>

[36] Kahraman, Ö. & Ceylan, Ş. (2018). 0-3 yaş grubu çocukların uyku alışkanlıklarının belirlenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(3), 607. <https://doi.org/10.7596/taksad.v7i3.1635>

[37] Kara, A. & Beğenirbaş, M. (2021). Örgütsel adaletin örgütsel sessizliğe etkisinde yöneticiye duyulan güvenin düzenleyici rolü. *Business and Management Studies an International Journal*, 9(3), 956-975. <https://doi.org/10.15295/bmij.v9i3.1850>

[38] Karaman, N. & Dinçer, F. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının prososyal davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 639-664. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202043236>

[39] Karlioğlu, A. & Sarı, H. (2019). The relationship between parental self-efficacy, perceived social support and family burden on fathers of children with intellectual disability. *Journal of Education and Research in Nursing*. <https://doi.org/10.5222/head.2019.112>

- [40] Karşı, E., & Alleksaht-Snider, M. (2015). Video Destekli Anne-Baba Görüşmeleri: Erken Çocukluk Döneminde Matematik Eğitimi Keşfetmek İçin Güçlü Bir Yöntem. *EĞİTİM VE BİLİM*, 40(179). doi: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.4227>
- [41] Koçak, Ö. & Yener, S. (2019). Lidere güven algısının işyeri yalnızlığı üzerindeki etkisinde psikolojik rahatlık algısının aracı rolü. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 26(3), 937-954. <https://doi.org/10.18657/yonveek.569344>
- [42] KUTLUBAY, R. & Arıöz, A. (2021). Postpartum depresyonda evlilik uyumu ve eş desteğinin önemi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1-10. <https://doi.org/10.51536/tusbad.952511>
- [43] MANDALOĞLU, M. (2022). Eski Türklerde aile ve evlilik anlayışı. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 481-498. <https://doi.org/10.53718/gttad.1067665>
- [44] Müren, H. & Yasin, H. (2021). Çocukluk çağında obezitenin öncülleri hakkında bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24(48). <https://doi.org/10.31828/tpy1301996120210804m000042>
- [45] Öngider, N. (2013). Relationship between parents and preschool children. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420. <https://doi.org/10.5455/cap.20130527>
- [46] Örucü, E. (2017). Otel çalışanlarında örgütsel sessizlik ve örgütsel güven ilişkisi: Bandırma ilçesi örneği. *Journal of International Social Research*, 10(52), 1109-1123. <https://doi.org/10.17719/jisr.2017.1964>
- [47] Özdemir, B., ÖZCAN, H., & Yalçınkaya, A. (2019). Algılanan örgütsel destek ve çalışmaya tutkunluk arasındaki ilişkide örgütsel güvenin aracı rolü: akademisyenler üzerine bir araştırma. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 706-724. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.640815>
- [48] Özdemir, Y., Sağkal, A., Salman-Engin, S., Şakiroğlu, M., & Çevik, A. (2021). Birlikte ebeveynlik ölçeği: ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24(47). <https://doi.org/10.31828/tpy1301996120210201m000031>
- [49] Özmen, S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 001-013. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000093
- [50] Parsak, B., & Kuzucu, Y. (2020). Ebeveyn Tutumları ile Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Saldırganlık arasındaki ilişkide Çocukların Empati ve Sosyal Becerilerinin Rolü. *Humanistic Perspective*, 2(3), 347-374. <https://doi.org/10.47793/hp.778702>
- [51] PELENK, S. E. (2020). Lider-Üye Etkileşiminin Kariyer Memnuniyetine Etkisinde Algılanan Güç Mesafesinin Aracılık Rolü. *Journal of Management and Economics Research*, 18(3), 25-45. <https://doi.org/10.11611/yead.756545>
- [52] PELTEKOĞLU, F. (2023). Kurumsal güven ve çalışan ilişkisinde kurum içi iletişimin rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1241-1260. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1330233>

[53] Sürücü, H. & Samancioğlu, S. (2018). Tip 2 Diyabetli Bireylerde Negatif İnsülin Tedavi Algısının Yordayıcıları. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 10(2), 130-137. <https://doi.org/10.5336/nurses.2018-60403>

[54] TERZİ, H. (2023). Eksternal radyoterapi alan larinks kanserli hastanın Kolcaba'nin konfor kuramına göre evde bakımının planlanması: Olgu sunumu. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(2), 1-15. <https://doi.org/10.52881/gsbdergi.1188693>

[55] Tösten, R. & Özgan, H. (2017). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerine ilişkin algılarının incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16(62), 867-867. <https://doi.org/10.17755/esosder.306900>.

[56] Tura, G. (2020). Yapısal aile sistemleri yaklaşımına dayalı olarak geliştirilen evlilik danışma programının çiftlerin evlilik uyumuna etkisi. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (19), 85-104. <https://doi.org/10.29029/busbed.586530>

[57] Turan, Z. (2018). Yenidoğan işitme tarama programlarının işitme kaybının tanı, cihazlama ve eğitime başlama yaşana etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 1156-1174. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.-431515>

[58] Uğur, S. (2018). Torun bakım faaliyetinin bakım sağlayıcı büyükannelerin sağlık durumları üzerindeki etkisi. Mediterranean Journal of Humanities, 8(1), 399-415. <https://doi.org/10.13114/mjh.2018.404>

[59] Uyar, R., Genç, M., & Arnas, Y. (2018). Emotion regulation and emotion understanding in preschoolers as a predictor of the maternal socialization of emotion. Ted Eğitim ve Bilim. <https://doi.org/10.15390/eb.2018.7629>

[60] YILDIRIM, B. & Tüfekci, A. (2021). An examination of maternal acceptance and rejection of mothers of preschool children in regard to various variables. Anadolu Journal of Educational Sciences International, 11(1), 159-183. <https://doi.org/10.18039/ajesi.731961>

[61] Yıldırım, G. (2021). Halkla ilişkilerde şeffaf iç iletişim ve dönüşümcü liderliğin kurumsal değişim ve kurumsal güven inşasındaki rolü. Erciyes İletişim Dergisi, 8(1), 63-85. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.797439>.

[62] Yıldırım, P., Yıldırım, E., Otrar, M., & Şirin, A. (2015). Ergenlerde psikolojik dayanıklılık ile benlik kurgusu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Eğitim Bilimleri Dergisi, 42(42), 277. <https://doi.org/10.15285/ebd.58203>

[63] Yıldırım, A., Aşilar, R., & Avcı, İ. (2019). Examination of attitudes of married women on domestic violence. Turkish Journal of Family Medicine & Primary Care, 13(4), 407-417. <https://doi.org/10.21763/tjfmpe.638295>

[64] Yolalan, H., Köse Karaca, B., & Karaosmanoğlu, H. A. (2023). Klinik Olan ve Klinik Olmayan Yetişkin Örneklemelerinde Algılanan Ebeveynlik Biçimleri ile Depresyon Arasındaki İlişkide Şema Modlarının Aracı Rolü. AYNA Klinik Psikoloji Dergisi, 10(1), 25-56. <https://doi.org/10.31682/ayna.962357>

[65] Yoleri, S. (2022). Okul öncesi dönemde baba katılımının etkileyen değişkenlerin incelenmesi. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8(2), 1-9.
<https://doi.org/10.29065/usakead.1099707>